ANDREI KURKOV

PRIETEN DRAG, TOVARĂȘ AL RĂPOSATULUI

Dezamăgit de rutina unei vieți fără aspirații în Kievul postsovietic (dar și fără un loc de muncă și cu povara unei căsnicii ratate), Tolia hotărăște că cel mai bine ar fi să moară.
Nu are însă vocație de sinucigaș și vrea ca „ieșirea din scenă" să nu se petreacă oricum, căci măcar acest ultim gest trebuie să îi asigure o posteritate onorabilă; la Kiev, numai oamenii importanți sunt uciși la comandă, niciun oarecare nu beneficiază de un asemenea sfârșit – așa că se hotărăște să angajeze un ucigaș plătit care să-l asasineze „ca la carte". Nimic mai ușor: un prieten generos, fost coleg de școală, îl pune în contact cu un ucigaș profesionist și îi împrumută banii pentru onorariu. Acestuia din urmă Tolia îi trimite propria fotografie pretinzând că este cea a amantului soției și începe numărătoarea inversă...
Mai savuroasă chiar decât deznodământul fals hollywoodian, atmosfera iernii kurkoviene este cea care îl învăluie subtil pe cititor – în oraș, copiii se joacă de-a războiul civil cu bulgări de zăpadă, magazinele sunt incendiate în plină zi, mafioții sunt îngrijorați pentru reputația lor, cuvântul „salariu" a ieșit din uz și o bătrână cumpără cu ultimii bani un cadou pentru nepoțel: un pistol cu apă.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
KURKOV, ANDREI
Prieten drag, tovarăş al răposatului / Andrei Kurkov; trad.: Antoaneta Olteanu. - Bucureşti : Curtea Veche Publishing, 2012
ISBN 978-973-669-822-4

I. Olteanu, Antoaneta (trad.)

821.161.1-31=135.1

Coperta: GRIFFON AND SWANS
www.grifffon.ro

АНДРЕЙ КУРКОВ
Милый друг, товарищ покойника

Copyright © 1996 by Andrei Kurkov
Copyright © 2001 by Diogenes Verlag AG Zürich
All rights reserved.

ANDREI KURKOV

Prieten drag, tovarăș al răposatului

Traducere din limba rusă și note de
ANTOANETA OLTEANU

Curtea veche

BUCUREȘTI, 2012

1

Dac-aş fuma, ar fi mai uşor ca după fiecare scandal casnic, care de la distanţă pare de neînţeles şi absurd, să-mi aprind câteva ţigări, iar fumul, nicotina, să devină pentru moment dacă nu sensul sau aroma vieţii, măcar ceva care să-mi distragă atenţia, aşa cum tămâia arsă în cinstea mea m-ar ajuta să văd oarece bucurie în viaţa de apoi. Dar nu mai fumez din copilărie şi cred că, dacă aş începe să fumez la treizeci de ani, ar fi tocmai un semn de copilărie sau de prostie.

Ploaia se tot lasă aşteptată. Se întunecă. Soţia mea s-a închis în baie, dar aşa face ea şi pentru o baie obişnuită. Şi eu mă închid uneori în baie, deşi nu am de ce să mă jenez de nevasta mea. Şi tocmai asta e şi problema care ne-a făcut să ne îndepărtăm unul de celălalt. Seara, când ne pregăteam de culcare, ne dezbrăcam pe întuneric, iar ziua sau când era lumina aprinsă sau când făceam baie, ne era ruşine de goliciunea noastră. Goliciunea era un semn de vulnerabilitate. Şi ea ar fi spus acelaşi lucru. Dar şi eu sunt vulnerabil, mai ales la loviturile ei. Nici nu mai vorbim despre asta, deşi înainte tot încercam să explicăm totul şi să rezolvăm problemele cu ajutorul cuvintelor.

Pare să fie toamnă, momentul când căldura se duce și începe sezonul când este înmagazinată pentru iarna ce vine. Momentul în care se izolează ferestrele și ușile balcoanelor. Când natura însăși te îndeamnă să te gândești la refacerea sau la consolidarea confortului, fizic sau sufletesc. Dar ce e pentru noi septembrie? Nimic. Tăcem, vorbim mai mult cu interjecții. Fiecare își face cafeaua și omleta pentru sine.

E timpul ca situația asta să ia sfârșit. N-ai cum să împarți o garsonieră.

Dorința de a sări în gol de la înălțime apare de fiecare dată când privesc de la fereastra noastră de la etajul șapte. Dar nu-mi dă curajul necesar pentru a sări. Nu m-am născut sinucigaș. Îmi place foarte mult viața exterioară, dincolo de existența mea. Mă plimb uneori seara pe Hreșceatîk[1] cu mare emoție în piept, încercând să disting chipurile fetelor în lumina înserării, când își așteaptă clienții pe băncuțe sau lângă fântâna din preajma cinematografului Drujba. În amurg, la lumina artificială a felinarelor, ele sunt atrăgătoare, ca niște siluete desenate cu eleganță, ce promit mult, aducând de regulă cu schița abia conturată de pe coperta unei cărți siropoase. Mă imaginez ușor clientul lor sau chiar un apropiat, un prieten. Dar dacă mă imaginez așa nu înseamnă că și sunt. Îmi lipsesc multe — hotărârea, banii, libertatea. Dar ele, ca niște prime rândunele ale modelului de viață american coborât de pe marele ecran, se însuflețesc și roiesc în jurul meu aici, la Kiev. Și se dovedește că sunt atras de această roire care se transformă treptat în viață, în viața care dă la o parte viața trecută, total trecătoare și plictisitoare prin toate detaliile ei, prin toate elementele ei

[1] Artera centrală a Kievului, centrul administrativ și economic al orașului.

componente, prin fiecare articol de ziar care o descrie în amănunt.

2

Când eram student la Facultatea de Limbi Străine îmi plăcea să mă împrietenesc cu străinii. De la ei învățam și o altă limbă, dar și un anumit sens al vieții. Se deosebeau de noi cum se deosebește o ciupercă albă de un arici. Deosebirea dintre noi pe dinăuntru putea fi comparată numai cu una exterioară evidentă, ca aceea de mai sus. Avuseseră o altă copilărie, alte jocuri. Îmi povesteau despre un joc care, la un moment dat, pusese stăpânire pe mai multe generații de copii care habar n-aveau de copilăria sovietică. Jocul era simplu, trebuia să faci un lanț din persoane cunoscut, care să te ducă la regina Angliei, de exemplu, sau la Margaret Thatcher — ea era atunci mult mai la modă. Reieșea că fiecare jucător putea, prin intermediul a trei–patru persoane legate între ele, să ajungă până la prim-ministrul englez. Principiul era extrem de simplu: eu îl cunosc pe el, el o cunoaște pe ea, ea mai știe pe cineva care îl cunoaște personal pe El sau pe Ea. Am încercat atunci să fac același lucru și să ajung în felul acesta până la Brejnev sau la Șcerbițki[1]. Nu am reușit. Pur și simplu, lanțul nu se realiza. Și uite, acum, deodată, probabil din cauza disperării din viața, din existența mea, înțeleg cum trebuie jucat acest joc aici, în lumea noastră. Trebuie să încerci să ajungi la criminali. Ei sunt

[1] Volodimir Vasiliovici Șcerbițki (1918–1990), conducător al Partidului Comunist Ucrainean, figură importantă în Politbiuro, apropiat al lui Brejnev și susținător al lui Gorbaciov.

mulți, sunt printre noi și unii dintre ei nu-și ascund neapărat ocupația. Acum vreo zece ani știam cel puțin doi criminali care-și ispășiseră de mult pedeapsa, oameni normali, comunicativi și chiar gata să-ți sară în ajutor. E adevărat, pe atunci ei, criminalii, erau altfel, dădeau dovadă de mai mult romantism. Acum orice relație se întemeiază pe bani și crima a devenit pentru unii o profesie foarte bine plătită. Chiar folosesc un cuvânt nou, din engleză, „killer". E un fel de continuare a tradiției americane de îmbunătățire a imaginii și a denumirii unor profesii necalificate și lipsite de prestigiu. Îmi aduc aminte că măturătorul sau omul de la salubritate a fost numit în America „specialist în domeniul stării sanitare a mediului urban". Dar acolo motivul era mult mai simplu și mai de înțeles — acela de a conferi măturătorilor mai multă încredere în sine și respect. Însă la noi a ieșit altceva. Pur și simplu, a ieșit că un criminal cu calificare superioară, care lucrează exclusiv la comandă, primește denumirea de „killer". Și așa, cel de mai înainte, criminalul de rând, romantic, criminal la beție sau din gelozie, o să rămână tot criminal. Ăștia sunt și prinși, sunt și închiși, în timp ce killerul rămâne imposibil de prins și de văzut.

Gândurile astea mă aduc singure la problema care a încercat de mai multe ori să răzbată din subconștient. Că doar de câțiva ani tot caut o ieșire din fundătura vieții mele. Dar o caut mai mult în minte, mai mult în fanteziile mele. Însă acum soluția a apărut singură, nu ca o ieșire din această situație, ci chiar din viață. Sunt cam prea plin de viață pentru un sinucigaș, dar pentru o victimă sunt cum nu se poate mai potrivit. Un exemplu minunat de nedreptate a sorții: un bărbat deștept, în floarea vârstei, cu multe oportunități înainte să fie ucis la comanda cuiva! Reputația de

victimă a unui criminal plătit îmi provoacă imaginația. Îmi închipui cum vor cădea pe gânduri numeroasele mele cunoștințe când își vor da deodată seama că nu știau, practic, nimic despre mine, că eu, cel pe care-l cunoșteau, cu care au băut vin sau cafea, eram un tip implicat în afaceri care necesită anchete sau criminali plătiți. Îmi imaginez cum toți vor fi audiați ca martori, vor fi interogați, li se vor pune zeci de întrebări „delicate". „Avea dușmani?", „Cu ce se ocupa?", „Cine ar fi putut fi interesat de moartea lui?" și așa mai departe. Mai rămâne să găsesc un criminal ieftin, bani pentru onorariul lui, și apoi crima mea ideal planificată va deveni unul dintre multele alte cazuri nesoluționate. Un sfârșit plin de dramatism al unei vieți fără rost. Iar crimele enigmatice mai au o trăsătură interesantă: despre ele se vorbește adesea în ziare, în cărți, sunt relatate în detaliu, cu menționarea numelui victimei, așa că voi avea o șansă reală de a rămâne în memoria colectivă dacă nu a secolului, măcar, în tot cazul, o bună bucată de timp.

3

Toamna întârzie. Sau natura nu mai are bani pentru vopseaua galbenă și roșie, de parcă ar copia situația financiară deplorabilă a țării. E adevărat, seara e mai răcoare și uneori plouă puțin. Dar imaginea frapantă a ofilirii naturii nu iese deloc. Însă oamenii se ofilesc văzând cu ochii, iar eu — văzând cu ochii mei, în oglindă. Prietenii mă sună să-mi spună cât de rău le e. Iar eu tac, îndurând totul și ascunzând de toată lumea, de parc-ar fi o idee prețioasă, ieșirea perfectă din fundătura vieții.

Soţia mea a început să vină acasă tot mai târziu, uneori după miezul nopţii. Se dezbracă pe întuneric şi se culcă pe marginea ei de canapea, sub plapuma ei. Fiecare sosire a ei mă trezeşte şi mă deranjează. Şi dacă nu mă trezeşte, mă enervează şi mai tare. Nu vine dinspre ea niciun fel de căldură, şi simplul gând la o femeie care nu-ţi aduce căldură mă înrăieşte şi mai mult, mai ales când mă gândesc concret la ea, la femeia care e alături.

Miercuri seara m-am hotărât să mai zăbovesc în centru. Aveam puţini bani şi o idee destul de precisă legată de ce se putea face cu ei. Mai pe scurt, voiam să mă îmbăt. Dar nu solo, cel puţin în duet. Cifra ideală, „trei", m-ar fi bucurat şi mai mult, dacă, desigur, cei trei ar fi fost cunoştinţe apropiate. Nu-mi plac, la beţie, tovarăşii întâmplători. Spre ora şapte am ajuns în Piaţa Kontraktovaia, unde, într-unul din magazinaşe, l-am văzut de vreo două ori prin fereastră pe fostul meu coleg de clasă, Dima Samorodin. Nu ne mai văzuserăm de la şcoală, dar el nici atunci când l-am văzut prin fereastra magazinului servindu-şi clienţii nu m-a văzut. De aceea mi se părea că o întâlnire neaşteptată ar fi fost pentru el mult mai plăcută, cu atât mai mult cu cât la şcoală ne împăcaserăm bine şi nimic nu apropie oamenii mai mult ca un trecut comun, fie el şcoală sau puşcărie.

Gândurile mele s-au confirmat. Imediat ce am intrat în magazin cu aerul unui cumpărător căzut pe gânduri, m-a şi recunoscut şi m-a strigat. În timp ce-i servea pe adevăraţii cumpărători îmi punea numeroase întrebări despre foştii noştri colegi, interesându-se pe cine şi unde am văzut ultima dată şi cu ce se ocupă fiecare. Nu am prea putut să-i satisfac dorinţa. În toţi anii ăştia avusesem parte de cinci–şase întâlniri întâmplătoare cu prieteni din copilărie, despre care i-am şi povestit.

— Mai aşteaptă-mă o jumătate de oră, m-a rugat el. Şeful o să vină după încasări şi atunci o să închid şi o să putem să stăm puţin de vorbă aici...

Am dat din cap cu bucurie. Dar nu am vrut să aştept în magazin, aşa că am plecat să mă plimb în Podil.

Luminile strălucitoare, liniile şi literele de neon ale denumirilor idioate ale unor cafenele şi restaurante alungau întunericul serii. Când am ieşit din sfera de lumină a reclamelor şi luminilor, m-am aşezat pe o băncuţă lângă statuia primului budist ucrainean, Grigori Skovoroda[1]. Pe băncile celelalte, profitând de întunericul din preajma statuii, se sărutau siluete fericite. Numai eu nu mă sărutam cu nimeni lângă statuie şi, din această cauză, îmi simţeam neîmplinirea. „Ce-mi lipseşte?" m-am gândit. „Sunt încă tânăr, simpatic, nu sunt gras. Încă pot fi considerat atrăgător. Desigur, nicio femeie nu mă va aborda prima cu întrebarea: « Îmi daţi voie să vă sărut? » Ce-i cu mine? Doar acum vreo cinci ani chiar îmi plăcea să las perplexe femeile cu asemenea întrebări. Şi acum?"

Când am revenit în magazin, nu mai era niciun client.

— E în ordine, a spus Dima. A luat încasările. Putem să ne închidem aici.

A acoperit vitrina. A tras uşa metalică grea şi parcă ne-am izolat complet de lumea de afară, parcă ne aflam în cabina unei nave cosmice, numai că, judecând după sticlele, conservele şi celelalte obiecte de pe rafturi, se putea spune că era vorba de o navă occidentală.

Dima m-a invitat la o măsuţă albă de plastic şi s-a dus spre rafturi.

---

[1] Grigori Savvici Skovoroda (1722–1794), filosof, poet şi pedagog ucrainean.

— Ce bem? a întrebat.

— „Tot ce e-n jur e al poporului, tot ce e-n jur e-al meu"[1], mi-a trecut prin minte.

— Hai, nu te jena! m-a încurajat Dima, stând lângă șirurile de sticle. Fac cinste. Aici am ca primă două sticle pe zi, dar, dacă e vorba de mai mult, le cumpăr, cu reducere...

— Atunci whisky.

Am băut whisky cum se bea, din pahărele de cristal, dintr-o înghițitură. Pentru asta, pahărelele au fost scoase temporar de la vânzare.

— Pe Jen'ka Dolgov l-am văzut ultima dată acum trei ani, a spus Dima. Lucra ca măcelar la magazinul alimentar de lângă Operă. Iar Ceremis a plecat la Volgograd. A chelit de groază în ultimul timp...

— Eu am întâlnit-o o dată pe Galia Kolesnicenko... am spus și eu. Chiar aici, în Podil...

După ce am băut whisky-ul, ne-am hotărât să încercăm și ginul.

— De fapt, se bea cu apă tonică, a zis Dima, deschizând sticla. Dar am vândut-o azi pe toată. Nu-i nimic, e bun și așa. Îl mai ții minte pe Melniciuk de la B?

— Da.

— Acum doi ani a primit pedeapsa capitală, dar apoi i-a fost comutată la cincisprezece ani.

— Pentru ce? am întrebat.

— Omor. A furat de la un cărăuș cinci mii de parai și, pentru a-l speria, a aruncat ziua, pe fereastră, o grenadă, și în casă erau soacra și băiețelul. Doi morți...

— Da, am încuviințat eu. Murdar.

---

[1] Parafrază a unei lozinci sovietice.

Discuția a deviat spre poveștile de groază cu crime din zilele noastre. Am deschis o cutie de măsline din Cipru și o conservă de crabi din Kamceatka. Pe un asemenea fundal am băut și am mâncat pe săturate. Fața rotundă a lui Dima se înroșise, ochii îi ardeau. Cred că nici eu nu arătam mai bine. Între timp începuserăm să vorbim despre venituri — cuvântul „salariu" a ieșit deja din uz. Dima câștiga trei sute de parai plus prime în marfă, pe care, de regulă, le bea și le mânca cu prietenii. Eu, din păcate, nu prea puteam să mă laud cu realizări materiale.

— Șeful meu are cinci–șase mii pe lună, mai are încă cinci magazine în Podil și o casă de schimb valutar, a povestit Dima. Dar nu-l invidiez...

— Ascultă, nu știi cât câștigă killerii? am întrebat eu.

— Păi ce, nu citești „știrile"? În funcție de importanța obiectivului, chiar și cinci–zece mii de parai...

— Dar dacă obiectivul nu e important?

— Păi, cine vrea să scape de un asemenea obiectiv?

Am ridicat din umeri.

— Ei, cum ar fi un soț care vrea să scape de amantul soției, am mai spus.

Dima a tăcut puțin, apoi a ridicat și el din umeri.

— Asta e mărunțiș. Amanții merg fără pază... Nu trebuie să coste prea mult. Poate vreo cinci sute de parai... dar un *profi* serios nu se bagă la asemenea mărunțișuri... Cel puțin, nu cei pe care-i știu eu.

Am oftat adânc și am turnat gin și pentru mine, și pentru Dima. În sticlă rămăsese pentru încă un rând. Alcoolul curgea, împreună cu sângele, prin vene și artere, dar în cap totul era limpede ca lumina zilei.

— Ce, a ta are un amant? a întrebat deodată Dima.

Am dat din cap, mai mult automat decât în semn de încuviinţare. Dar, în principiu, ar fi fost o prostie să mă îndoiesc de existenţa unui amant al soţiei mele.

— Are, are, mi-am întărit prin cuvinte încuviinţarea din cap.

— Am un băiat... De fapt, un *profi*... a început Dima să vorbească şi mai încet. Dacă vrei, o să vorbesc cu el... E de treabă, nici măcar nu ia avans de la apropiaţi... Ai bişţari?

Am oftat din nou.

— Acum stau cam prost cu banii...

— Pot să te împrumut, doar e o treabă serioasă... E o problemă de familie... Deci, să vorbesc cu el?

— Da, am oftat eu precipitat. Şi, pentru a confirma cele spuse, am mai dat o dată din cap.

4

După două zile, seara, m-am dus la Dima, la magazin. Nu erau cumpărători. Probabil că încă din timpul zilei ceaţa ce plutea deasupra Podilului, transformată din când în când în ploaie, alungase oamenii pe la casele lor. El stătea în acvariul puternic luminat al magazinului, în spatele tejghelei, şi citea o carte.

— Salut, am dat eu din cap, intrând pe uşa larg deschisă. Ce citim?

— Păi, ce se poate citi pe o vreme ca asta? Chase, normal. Cum o duci? Nu vrei să te încălzeşti?

Am încuviinţat tot dând din cap.

A scos de sub tejghea o sticlă începută de Keglevici cu lămâie, mi-a pus în faţă un păhărel de cristal şi l-a umplut.

Și-a turnat și lui. Am dat hotărâți paharele peste cap. Vodca s-a dovedit uimitor de slabă, de parcă n-ar fi avut niciun grad.

— De dame! a explicat Dima, surprinzându-mi expresia feței. Stai puțin, închid și atunci vorbim.

A încuiat ușa, a acoperit vitrina.

— Totul e *allright*! mi-a transmis Dima, așezându-se pe locul lui din spatele tejghelei. Tocmai i s-a născut un copil... Chiar el a spus că nu se mai bagă acum în niciun fel de chestie serioasă... Așa că amantul tău a picat la țanc.

— Și cât cere? am întrebat eu.

— Voia șapte sute, dar m-am mai târguit cu el... Ei, și i-am promis că vei pregăti tu totul în detaliu.

— Ce să pregătesc? m-am speriat.

— Ei, diverse informații. Când și unde se duce. Poate faci o fotografie...

Am căzut pe gânduri când am auzit de fotografie și deodată mi-am dat seama că în acel moment chiar mă gândeam la ceva abstract, la un amant al soției mele pe care nu îl văzusem niciodată. „Doamne", am exclamat eu în gând, „doar e vorba de mine, despre fotografia mea, despre locurile pe unde merg eu!". După ce m-am mai liniștit puțin, punând aceste gânduri nebune pe seama vremii proaste și a vodcii „de dame" Keglevici, am intrat din nou în jocul pe care îl pusesem la cale.

— Deci, cum e? m-a întrebat Dima după o pauză.

— Referitor la informații?

— Da.

— Bine. Și o să fie și fotografia. Deci, până la urmă, cât a rămas?

— Patru sute cincizeci de parai. Mai întâi ne-am înțeles cu cinci sute, dar mi-am dat seama că pot să scot mai puțin. Așa că trebuie să dai o sticlă!

— Şi atunci o să mă întâlnesc eu cu el?

— Cum aşa?! De ce să te întâlneşti tu cu el? O să te sune mâine-seară şi o să-i spui tot ce trebuie.

După conversaţia de afaceri o alta nu s-a mai legat deloc şi, umplând pauzele dintre păhărele cu anecdote, am mai stat o jumătate de oră înainte de a ne lua la revedere.

Când m-am întors acasă, soţia mea încă nu venise. Am pus de un ceai. M-am uitat la ceas, era trecut de unu. În blocul de vizavi mai erau aprinse numai câteva lumini. Afară era umezeală. Asfaltul strălucea în petele de lumină ale felinarelor. Nu ştiu de ce, mi s-a făcut cald în bucătărie şi am deschis fereastra. Am scos capul, m-am uitat în jos, pe strada pustie. M-am uitat vreo cinci minute, până ce în faţa scării noastre s-a oprit o maşină străină, roşie, cam veche, din care au coborât soţia mea şi un bărbat. M-am speriat, crezând că vor intra amândoi în scară, dar asta nu s-a întâmplat. S-au sărutat la intrarea în scara luminată de un bec şi ea a intrat, iar bărbatul a urcat în maşina lui străină şi a plecat.

„Uite", mi-am zis, uitându-mă încă la strada care rămăsese din nou pustie. „Probabil că la el mă gândisem la începutul discuţiei de astăzi cu Dima. La fotografia lui. Poate că o să-mi schimb într-adevăr planul, să-l am pe el în vedere? Dar atunci n-ar fi nimic original. O gelozie banală. Şi mai e şi nejustificată, că doar de mult nu-mi mai iubesc soţia şi, mai ales, sentimentul e reciproc. Nu, las' să trăiască, sau, mai bine zis, las' să trăiască şi să se bucure amândoi. Deşi cred că această asasinare a mea la comandă va avea efect şi asupra lor."

Cheia a scârţâit în broască.

— Nu dormi? a remarcat indiferentă, dar cu o oarecare uimire, soţia mea.

— Am băut un ceai şi m-am uitat pe fereastră, am răspuns.

De data asta nu a mai spus nimic. A intrat în cameră.

Am aşteptat până când a stins lumina şi m-am dus şi eu la culcare.

5

Cunoştinţa lui Dima m-a sunat a doua zi seara. S-a recomandat „Kostia". Mi-a dat două zile pentru fotografie şi pentru „pregătirea informaţiilor". Mi-a promis să mă sune după două zile şi să-mi comunice cum să-i dau toate astea.

Dimineaţa următoare scot cutia de la nişte ghete iugoslave, de mult purtate şi aruncate. În cutia asta sunt păstrate fotografiile mele, în niciun fel de ordine cronologică, de-a valma, începând cu cele de când eram bebeluş în pielea goală. Chiar şi cele mai recente sunt făcute acum vreo cincisprezece ani, în tovărăşia unor prieteni, adolescenţi toţi. După aceea probabil nimeni n-a mai avut nevoie de mine sau pur şi simplu interesul prietenilor mei pentru fotografii a dispărut. Pun deoparte două fotografii în care apar întreg. Una e în parcul de la Puşcea-Vodiţa[1], cu o sticlă de vin alb de Porto, cealaltă — la un picnic undeva la Sviatoşino, lângă un foc de tabără strălucind în alb şi roşu. Mă apropii de oglindă şi, comparându-mă pe mine, cel de azi, cu cel din fotografii, îmi dau seama că pot da aceste fotografii numai dacă doresc să nu fiu recunoscut şi găsit. Ce să fac? Undeva ar fi trebuit să mai fie nişte fotografii mici, pe care le-am făcut acum vreo trei ani, din dorinţa neîmplinită de a mă duce la şcoala de şoferi pentru a-mi lua carnetul.

[1] Suburbie în nord-vestul Kievului, unde este amplasată şi o staţiune balneară.

După ce beau un nes și înghesui fotografiile la loc în cutie, o pornesc spre cel mai apropiat atelier fotografic.

Bătrânul fotograf mă chinuie cu pretențiile sale, care îmi vizează mai ales bărbia.

— Vreți să fiți frumos, sau pentru ce vreți să faceți fotografiile astea? izbucnește el într-un sfârșit, după ce am mormăit nemulțumit ceva.

În sfârșit, după ce a apăsat pe butonul aparatului aflat pe trepied, îmi zice să vin după fotografii peste vreo trei zile.

— Vă rog să mă iertați! îl implor eu. Am nevoie de ele mâine. Neapărat mâine.

Ridică din umeri.

— Aveți mare nevoie?

— Da.

— Ei, atunci veniți mâine după-amiază. Dar să aduceți ceva pentru urgență. Dar vedeți că nu vreau bani, cine mai are nevoie de ei acum?!

O iau spre stația de tramvai. Sunt hotărât să mă duc în centru și să umblu brambura, cum, de fapt, am umblat toată viața. Fără vreun scop, fără grabă, intrând în câte o cafenea și căutând pe cineva cunoscut.

Ajuns pe Hreșceatîk îmi dau seama de scopul subconștient al hoinărelii mele de astăzi — am nevoie de „pregătirea informațiilor" pentru Kostia. Adică să-i spun în ce locuri și la ce ore se află acolo viitorul lui client. Deci, trebuie să stabilesc în care cafenea mă duc eu cel mai des. Dar, în același timp, să aleg aceste cafenele și apoi să intru în ele așteptând un glonț în spate sau în ceafă nu e o ocupație prea plăcută. Nu sunt psihomasochist. Trebuie să născocesc ceva mai omenesc pentru mine.

O iau pe Bolșaia Jitomirskaia și cobor în cafeneaua-pivniță de lângă magazinul de pâine. Întuneric și pustiu.

Cer o cafea și încep să mă gândesc.

După a treia ceașcă gândurile mi se ordonează în poziție de luptă și încep să ia cu asalt sarcina primită. Până și eu sunt mândru de ele, de parcă n-ar avea nici cea mai mică legătură cu capul meu. Totul e genial de simplu — se demonstrează încă o dată acest lucru. Știu ce trebuie să fac și simt o ușurare; se reduce chiar și acțiunea cofeinei asupra organismului. Mă relaxez.

Nu mai rămâne decât să aleg cafeneaua în care vreau să fiu ucis și momentul acestui eveniment spectaculos. Desigur, e mai greu să ucizi pe cineva într-un loc public. Și să dispari apoi, să pleci neobservat, e o sarcină nu mai puțin ușoară, dar asta nu mai e problema mea. Doar e un profesionist — să facă dovada acestui lucru. Deși, dacă va fi până la urmă prins și se va dovedi că a omorât un amant al unei femei, reputația mea post-mortem va avea mult de suferit și moartea mea va deveni mai mult un fapt divers decât o tragedie. Nu, trebuie să-i creez toate condițiile pentru a putea pleca neobservat. Pentru ca niciodată să nu fie descoperit ucigașul meu și niciodată să nu se afle mobilul crimei. Dar pentru a face asta mai am nevoie de o ceașcă de cafea.

Mă duc din nou la tejghea.

— Tot una mare? întreabă „cafegioaica" Valia.

— Nu, una mică.

Beau din nou cafea, numai că de data asta pun în ea două cuburi de zahăr în loc de unul, cât pun în mod obișnuit. Și din nou mă gândesc, mai bine zis revăd în minte toate cafenelele cunoscute, alegând-o pe aceea în care seara, înainte de închidere, sunt mai puțini clienți. În pivnița asta, în principiu, spre seară rar poți găsi mai mult de doi-trei amatori de cafea, numai că treptele sunt așa de abrupte că, dacă fugi, îți poți rupe gâtul pe ele.

Îmi dau seama că, pe lângă toate celelalte, îmi mai fac griji și pentru sănătatea lui Kostia, deși nu l-am văzut niciodată și nu sunt sigur că în ultimul moment voi reuși să-l și văd.

6

Bătrânul fotograf nu m-a păcălit. Fotografia a ieșit foarte bine, pur și simplu parcă e un portret de actor. Am un zâmbet abia perceptibil și, din acest motiv, enigmatic, și în ochii mijind de inteligență ceva care e *à la* Lenin.

Afară e o ploaie de seară. Stau în bucătărie și mă delectez cu singurătatea. Beau ceai de măceșe. Mă gândesc la surpriza pe care i-o pregătesc soției. Și nu mă gândesc deloc la relațiile noastre sau la lipsa lor ca fiind la un alt nivel — ea n-a dormit acasă noaptea trecută și a trecut în grabă abia de dimineață, pentru a lua ceva sau pentru a se schimba. Era dimineața devreme, încă dormeam și mai mult i-am simțit sosirea decât am văzut-o.

În lipsa ei simt ceva divin, ceva uman în ceea ce mă privește. Și nici această ploaie de seară nu ar fi așa de emoționantă dacă ea ar fi alături, sau măcar în aceeași încăpere. Sunt oameni a căror absență produce bucurie sau chiar o senzație de fericire. E rău când un asemenea om se dovedește a fi tocmai soția ta.

Telefonul care a început să sune nu tulbură atmosfera plăcută a serii. E Kostia.

După ce află că totul este gata, mă roagă ca dimineața să-i pun un plic cu fotografia și „informațiile" în căsuța poștală 331 de la oficiul poștal 25, care se află chiar în capătul străzii Vladimirskaia, aproape de biserica Sf. Andrei.

După convorbirea telefonică simt o oboseală puternică abătându-se deodată asupra mea, pe neașteptate. Vreau să dorm. Ploaia de seară sună tot mai adormitor. Dar, înainte de a mă duce la culcare, trebuie totuși să mă mobilizez să iau un calendar și o foaie de hârtie. Cu calendarul în față aleg ziua viitorului meu asasinat: joi. Am sentimente foarte diferite legate de această zi. Cândva, într-o joi, am făcut cunoștință cu o fată și tot atunci am invitat-o la o cafea. Se petrecea în Podil și după aceea, de-a lungul unui an fericit, sau poate mai mult, i-am dat acestei cafenele numele „cafeneaua de joi". E la trei minute de mers de Piața Kontraktovaia. Tocmai pe linia de tramvai care duce la portul fluvial. Cafeneaua, care nu are nici până în ziua de azi vreo denumire, e întunecoasă, prost luminată, cu două săli mici. Desigur, aș putea alege un „loc al crimei" mai simpatic, mai cuviincios. Dar vreau tocmai această cafenea.

Pe foaia de hârtie scriu „joi 12 octombrie 18:00, cafeneaua de pe strada Brațkaia, lângă stația tramvaiului 31 în direcția Piața Pocitovaia". Pun fotografia și biletul în plic și mă duc să mă culc, având sentimentul datoriei împlinite.

7

Marți

Dimineața găsesc la poșta respectivă camera cu căsuțele poștale și pun plicul în căsuța 331.

Mai am de trăit două zile și jumătate și trebuie să decid cum să le trăiesc, că doar timpul rămas este atât de limitat, încât, cu puțin efort, se pot calcula precis și secundele, ca să nu mai vorbesc de minute și ore.

După ce plec de la poștă nu am chef să mă întorc acasă. Vremea e frumoasă, a venit, probabil nu pentru mult timp, „toamna aurie", fără vânt, cu frunze galbene și roșii, o răcoare permanentă, revigorantă, și un cer albastru-albastru. Dacă în rai ar veni toamna, probabil că așa ar fi.

Pe Andriivski Uzviz cobor încet spre Podil. Galeriile și micile prăvălii de-abia se deschid. Cel mai puternic zgomot îl provoacă pe această stradă pantofii mei care lovesc, cu tălpile lor tari, pavajul trotuarului.

Fără să mă gândesc în mod deosebit la un drum anume, mă trezesc în cele din urmă pe Brațkaia, în acea cafenea „de joi". Din fericire e încă deschisă și un tânăr cu înfățișare de student, băgat într-un colț, își bea probabil prima cafea pe ziua de azi. Iau și eu una mică și mă așez la o măsuță în colțul celălalt. Și atunci încep să mă gândesc la ultimele ore și minute ale vieții mele. Aș vrea să iau o foaie de hârtie și un pix și să fac un grafic exact sau un plan de acțiune și de întâlniri. Și nu cum îl fac de obicei, ci în așa fel încât măcar o dată jumătate din plan să-l pot tăia în semn că a fost îndeplinit. Dar nu am la mine hârtie. E adevărat, în buzunarul sacoului am un pix.

Mă uit la băiat, văd servieta lui diplomat.

— Vă rog să mă scuzați, îi spun. Nu aveți cumva o foaie de hârtie?

Scoate în tăcere din diplomat un caiet obișnuit și-mi rupe o foaie dublă.

Eu îmi aranjez foaia în față, adunându-mi gândurile, și el tot mai scormonește în diplomat printre cărți și caiete.

„Marți 10 octombrie", scriu.

Apoi mă uit la ceas. Zece și jumătate.

Ce aș putea să fac azi? Acum? Dimineața pare a fi un timp nefolositor. Dar și când mă gândesc la cunoștințele și

la prietenii pe care aş vrea să-i văd, îmi dau deodată seama că dorinţa mi-a venit dintr-un impuls sentimental de moment. Nu e nimic important în aceste posibile întâlniri. Să-mi iau la revedere? Dar care e rostul — doar eu nu trebuie să ştiu nimic despre moartea mea! Şi de întâlniri obişnuite, pentru a flecări puţin, m-am cam săturat. Poate să mă întâlnesc cu Nina, femeia pe care aproape am părăsit-o înainte de nunta mea. E adevărat, eram deja mai mult prieteni decât iubiţi, deşi asta nu ne împiedica să ne purtăm uneori ca nişte îndrăgostiţi. Era un fel de pasiune stinsă şi potolită, pe care nici eu, nici ea nu voiam s-o uităm. Asta probabil pentru că, atunci când o pomeneam, se trezea în noi, aruncându-ne unul în braţele celuilalt. După aceea discutam liniştiţi la un ceai nefirescul relaţiilor noastre şi promiteam să încercăm ca în continuare să fim numai prieteni. Dar totul se repeta la nesfârşit. Şi, în cele din urmă, nu ne-am mai văzut, vorbeam doar la telefon, şi asta din ce în ce mai rar. Apoi am văzut-o întâmplător cum se îmbrăţişa cu un bărbat frumos, sigur pe el. Ieşeau din cafeneaua ungurească Bon-Bon. Şi atunci am înţeles că acea parte a vieţii mele se încheiase. Şi deodată m-am simţit liniştit. M-am simţit liniştit pentru ea. Şi am încetat s-o mai sun, considerând că acum nu mai are nevoie de aşa ceva. Nici ea n-a mai sunat.

„S-o sun pe Nina", scriu pe foaie şi mai iau o gură de cafea.

Foaia mă enervează cu albeaţa ei, cu ideea de început. Toate dorinţele mele, toată grija mea neaşteptată faţă de timpul care mi-a mai rămas din viaţă şi-au pierdut orice noimă. Ce întâlniri? Ce telefoane? Nimeni nu are nevoie de nimeni, şi nici eu nu am nevoie de nimeni. Lucrul devine deodată aşa de evident, încât mă trec fiorii. Această evidenţă

a lipsei mele de însemnătate și de rost în lumea asta mă duce spre gânduri mult mai pozitive, la gânduri legate de faptul că hotărârea luată cu privire la asasinarea mea era singura posibilă. Mai iau o cafea și deja privesc indiferent situația. Și tai de pe listă acest telefon inutil de dat Ninei. Acum sunt complet liber să-mi consacru restul timpului numai mie și nimănui altcuiva.

Băiatul din colțul opus se ridică și iese, iar eu rămân singur în cafenea. Barmanița pleacă în anexă. Din cauza aranjamentului interior, în cafenea e întuneric. Iar afară soarele luminează inutil în acest anotimp. Deși, desigur, milioane de cetățeni se bucură de el. Cetățeni obișnuiți să se bucure de lucruri inutile. Și eu sunt la fel.

În seara aceea, joi, să stau mai aproape de ieșire. Așa va fi mai bine.

8

Miercuri

Miercuri dimineața pe geam se vede plutind ceața. După ce mă dau jos din pat, mă apropii imediat de fereastră. Apoi mă uit în jur, îmi dau seama că soția mea iar n-a dormit acasă. Asta îmi explică senzația de vioiciune. Trebuie să-mi umplu cumva această zi de la sfârșitul vieții mele. Nu am chef să hoinăresc prin ceață, deși ceața, probabil, e o chestiune cu adevărat matinală.

În bucătărie pun ceainicul pe aragaz și mă așez la masă.

„Uite, se termină și viața", mă gândesc și simt în intonația vocii mele interioare o bătrânețe prefăcută. Ca și cum

cu fiecare zi care mă apropie de joia aleasă devin treptat un bolnav din ce în ce mai convins că boala lui e incurabilă.

Să bei un ceai având ceaţă la fereastră e ceva ce aminteşte de un spital scandinav de lux pentru bolnavi incurabili, sau poate Bergman s-a strecurat în asocierile mele.

Anul acesta nu mai apuc zăpada.

Dar dacă în iarna ce va veni nu va fi zăpadă deloc, şi eu n-o să mai văd asta?

De fapt, nu e mare pierdere. Asta va însemna o economie la bugetul oraşului, epuizat de regulă de strângerea zăpezii.

Gânduri mărunte îmi năpădesc capul. Nu există în ele nimic înălţător, nimic cu adevărat filosofic. De parcă şi eu am fost întotdeauna un om mărunt, lipsit de profunzime. Şi acum, într-adevăr, singurul lucru care mă poate înălţa, dacă nu în ochii mei, măcar în ai altora, e moartea prematură. Sună prosteşte. Probabil un somn bun şi o trezire liniştită, cumulate cu perceperea ulterioară a ceţii curate, primordiale, nasc asemenea nimicuri sau cel puţin generează gânduri banale.

Ar fi bine să scriu câteva scrisori unor cunoştinţe de mult uitate. Ceva despre planurile mele. Asta îmi va îndepărta gândurile de la ziua de joi şi-i va conferi tragism celei de vineri.

Fără să-mi termin ceaiul, mă duc în cameră după pix şi hârtie.

„Dragă Tania", îi scriu la Moscova unei tinere femei divorţate cu care mi-am petrecut cândva concediul în Crimeea, după care ne-am trimis vreo două scrisori foarte călduroase. „Iartă-mă că nu ţi-am mai scris de mult. Viaţa în ultimii doi ani s-a năruit încetişor şi uite, în sfârşit, s-a prăbuşit de tot. Acum nu mai am nici serviciu, nici familie. Am ajuns din nou în punctul zero, de start, şi am din nou

toate căile deschise. Tinerii au la noi mereu cale liberă. O să încep să mă gândesc la viitor peste vreo două zile, dar deocamdată sunt trist din cauza trecutului. Dar sunt trist nu în mod sincer, ci mai degrabă din cauza tradițiilor ortodoxe din gene. De fapt, nici nu sunt trist, ci mai degrabă îndurerat. Cuvântul ăsta se potrivește mai bine. Cred că, atunci când durerea se va duce, când nu voi mai fi trist și nu voi mai plânge, adică peste nouă sau peste patruzeci de zile (sau ore?), o să mă pregătesc să vin la Moscova. Aș fi foarte bucuros să ne vedem, să ne amintim de trecut, de prieteni, de amici. Dacă ai timp și dispoziție, scrie-mi. Adresa e pe plic. Te sărut..."

Am scris epistola uimitor de ușor, dintr-o suflare. Am impresia că voi mai scrie încă vreo zece, să se ducă tot așa de ușor și ceața, dar mă opresc la timp.

Sună telefonul. Trebuie să mă duc în cameră.

E soția mea. Mă anunță cu o voce seacă — va trece cu un coleg, cu mașina, pentru a-și lua lucrurile.

— Nu cumva mașina colegului e roșie? o întreb.

Închide telefonul.

Nedorind ca în această zi să mă întâlnesc cu soția și cu „colegul" ei, mă îmbrac repede și plec.

Ceața încă ține loc de văzduh. Merg încet — alături, pe șosea, precaute, mașini care pipăie drumul cu farurile galbene. Și oamenii merg oarecum ciudat, apărând parcă de niciunde și dispărând imediat în ceața lăptoasă. Ziua de miercuri a început sub auspicii mistice, de parcă din această ceață ar trebui să apară imediat o altă lume, nouă, în care totul va fi bine și în care vor putea să se ducă toți cei care nu s-au acomodat și nu s-au împăcat cu vechea lume.

O iau spre centru. Vreau să merg cât se poate de mult prin ceață. Să ajung până la Podil, până pe Brațkaia. Poate

că n-are niciun fel de noimă, dar, amintindu-mi de alde Celiuskin[1] și de timpul eroilor și trăind eu în acest timp, total opus, vreau uneori să realizez imitații, nevăzute de alții, ale unei vieți eroice normale. Și uite, în ultima miercuri a vieții mele merg prin ceață de la un capăt la altul al orașului. Merg pentru a ajunge acolo și a primi ca premiu o ceașcă de cafea. Și e una dintre ultimele.

Traversarea durează puțin peste două ore. Și, la drept vorbind, când intru în cafenea și mă apropii de tejghea, nu mai simt niciun fel de solemnitate a momentului. Mișcarea prin ceață îl deposedează pe om de senzația de spațiu, deci îl deposedează și de posibilitatea de a aprecia drumul parcurs. Chiar așa este.

Lumina slabă din cafenea e aprinsă, dar afară totul e cenușiu. Mă așez în colț, la măsuța mea preferată. Se pare că azi sunt primul client. „Cafegioaica" stă impasibilă în spatele unei cafetiere ungurești înalte și citește o carte. Își ridică privirea din pagini numai un minut, pentru a-mi face cafeaua. Și se așază la loc.

În cafenea intră o fată cu o șapcă de piele și o scurtă cenușiu-închis, care seamănă cu o scurtă de vară model vechi. Are în mână un bloc mare de desen, iar pe umăr un rucsac din piele. După ce își ia cafeaua, se așează în partea cealaltă a intrării.

Tare aș vrea să intru în vorbă ea, să facem cunoștință. Dar concentrarea și îngândurarea ei mă opresc.

Termin de băut cafeaua și ies din cafenea. Plec să hoinăresc mai departe. În ceață. Percepția pe care o am eu asupra ceții, desigur, nu e așa de veselă, naivă și impresionantă ca

---

[1] Semion Ivanovici Celiuskin (probabil 1700–1760), ofițer de marină și explorator polar rus.

a Ariciului în ceață[1]. Dar totuși e ușor să hoinărești și prin cap îmi trec tot felul de gânduri. Se pare că ultima mea zi va fi cea mai plictisitoare din viață, dar asta nu mă mai mâhnește deloc.

9

Joi

Miercuri spre seară ceața s-a mai risipit un pic sau, amestecată cu întunericul, a devenit mai puțin perceptibilă. Când am revenit acasă, dispoziția mi s-a îmbunătățit. Am observat lipsa a numeroase mărunțișuri și obiecte de detaliu ambiental, luate de fosta mea soție. Parc-ar fi făcut curățenie în urma ei — dispăruse și deșteptătorul cu baterie, și tot felul de casetuțe, perii de păr. De fapt, apartamentul mi s-a părut mai intim decât fusese înainte. M-am plimbat prin el, trăgând adânc aer în piept.

În noaptea de miercuri spre joi am avut vise colorate. Nu reținiciunul dintre ele, dar senzația de culoare e așa de puternică, încât după ce mă trezesc încă mai vreau să țin ochii închiși și să continui să le văd.

Dar trebuie să mă gândesc la altceva. Trebuie să mă pregătesc pentru seară.

Fac o baie, mă bărbieresc. Mă pieptăn. Mă pregătesc așa de atent, de parcă aș merge să fiu martor la o căsătorie. După ce-mi pregătesc hainele pentru seară, mă așez la cafeaua de dimineață.

---

[1] Film clasic sovietic de desene animate din 1975, după o poveste de Serghei Kozlov.

Seara vine pe neașteptate.

În general, ora 4 poate fi numită „seară" numai toamna sau iarna.

Mai am două ore de viață și nu trebuie să mă grăbesc ca să finalizez cine știe ce treburi. N-am niciun fel de treburi. Totul e gata sau nu mai are nevoie de finalizare. Și mă aflu într-o dispoziție înălțătoare — în sfârșit pot să am încredere în mine, în capacitatea mea de a fi ferm și cu sânge rece. Poate că din cauza asta nu merită să organizez un spectacol solo tragic, că doar nu l-am gândit pentru a-mi verifica posibilitățile, dar faptul că posibilitățile totuși „sunt verificate" nu poate decât să mă bucure.

În buzunarul scurtei, înainte de a ieși, îmi pun buletinul și scrisoarea. Mai zăbovesc puțin pe hol, gândindu-mă ce să mai iau la mine, pentru ca aceia care vor întoarce pe dos buzunarele răposatului să aibă ce găsi și ce să considere indiciu pentru elucidarea crimei. Dar nu-mi mai trece nimic prin cap.

La plecare trântesc ușa și imediat simt stângăcia gestului.

E clar, sunt totuși nervos.

Afară e întuneric și cam rece.

Când ies din metrou în Piața Kontraktovaia mă opresc lângă statuia lui Skovoroda. Mă uit la perechile așezate pe bănci în jurul lui — ce loc ciudat pentru începutul unei povești de dragoste sau al unor *lovestory* de scurtă durată! Poate că spiritul primului budist ucrainean, Skovoroda, încă mai plutește deasupra acestui loc, atrăgând aici tinerii. Nu atât spiritul budistului, cât al primului hippy național care a mers pe jos prin toată Ucraina și pe la hotarele ei ruse. Uite-l, un ideal nerecunoscut oficial pentru noul tineret ucrainean. Dacă portretul lui ar fi ridicat deasupra

mulțimilor de tineri muncitori, atunci aceștia ar porni-o cu milioanele pe jos prin Ucraina și pe la hotarele ei ruse!

Dar timpul trece și doresc să mai apuc să-mi beau cafeaua. Un gând nobil — pentru un împătimit al cafelei ultimul espresso dublu este ceva sfânt, așa cum e ultima țigară pentru un fumător!

Mă depășește un tramvai, revărsând pe strada Brațkaia, întunecată, o lumină galbenă, lichidă, imediat absorbită de asfalt. O cotesc spre Nipru și din nou se face întuneric. Numai ferestrele luminate, izolate, ale caselor mai aruncă o lumină slabă în stradă.

A mai rămas un cvartal și jumătate.

Încetinesc pasul. În cafenea nu am nevoie de mai mult de zece minute.

Dar cvartalele din Podil sunt parcă de jucărie, oricât ai încetini, în câțiva pași ai și ajuns.

Intru în cafenea. Din pereți se aude încet Șufutinski[1]. Încet, pentru că volumul a fost dat la minimum. Locul meu e liber. În prima sală se află un grup de bărbați care beau vodcă. Un cuplu stă înghesuit la o măsuță din colț. Și din cealaltă sală se aude ceva gălăgie. Îmi iau ceșcuța și mă așez la locul ales de mult. Îmi scot ceasul de la mână și îl pun pe masă. Beau cafea, o cafea bună, tare. De parcă această „cafegioaică" știe că e ultima mea ceașcă și a încercat să o facă foarte bună.

Mai am cincisprezece minute din viață.

Simt cum îmi tremură mâinile.

În cafenea intră două fete, comandă câte cincizeci de grame de lichior.

---

[1] Mihail Șufutinski, cântăreț rus foarte popular.

— Dar repede, vă rog, le previne „cafegioaica". Azi închid mai devreme, e ziua fiului meu.

Mă uit din nou la ceas — șase fără douăsprezece minute.

Termin de băut cafeaua și mai comand una mică.

— De ce-ți tremură așa mâinile? mă întreabă „cafegioaica". Ai tras cam mult aseară?

Dau din cap, fără să doresc să-i încurajez compătimirea.

— Păi, ție nu-ți trebuie cafea, îți trebuie ceva mai tare, mă sfătuiește ea. Ia Keglevici!

— N-am bani.

— Hai, îți dau pe credit, spune și-mi toarnă o sută de grame.

— Mulțumesc.

Iau cafeaua și suta de grame și revin la măsuța mea.

E șase fără cinci când „cafegioaica" începe să se enerveze, apucându-se să-i zorească și să-i dea afară pe toți. Bărbații își termină de băut vodca și, fără niciun protest, ies grămadă afară. Din sala a doua ies alți oameni cherchelițți.

Mă uit cu privirea înghețată spre ușa deschisă pe care ies atâția, dar prin care nu intră nimeni.

— Ei, hai, n-o mai lungi!

„Cafegioaica" e alături, lângă mine.

Mă uit în jur: în cafenea nu mai e nimeni, în afară de mine și de ea.

— Îți spun omenește, fii și tu, te rog, om, îmi zice ea cu frumosul. Vasia al meu face azi optsprezece ani. Trebuie să ajung la timp să fac salatele...

Dau din cap, termin de băut Keglevici-ul, beau și ultima gură de cafea și pornesc spre ieșire.

Ieșind, mă ciocnesc cu un tânăr în scurtă de piele. Vrea să intre.

— Gata! îi strigă „cafegioaica". E închis.

După ce îl las să păşească pe pragul cafenelei, mă dau la o parte şi aud din stradă dialogul lor.

— Hai, măcar o sută de grame! o roagă el.

Strâng ceasul în mână. E întuneric şi e puţin probabil să pot distinge poziţia limbilor, dar nu ştiu de ce am convingerea că tocmai aceste secunde anunţă ora şase seara. Şi, într-adevăr, de undeva, de sus, se aude bătaia unui gong.

Pornesc încet înapoi, pe Kontraktovaia. Merg şi aud paşii unui om care vine în spatele meu. Poate că e el? Poate că tocmai de el m-am ciocnit la ieşirea din cafenea?

Starea mea poate fi comparată numai cu o muţenie profundă. Nu e nici întristare, nici uşurare. Doar o groază ce se amplifică la auzul fiecărui pas al omului din spatele meu. Vreau, dar mă tem să mă întorc.

Când ies spre cotul luminat al liniei de tramvai, mă uit în urmă, dar nu mai e nimeni.

Groaza se duce, dar, odată cu ea, se duc şi celelalte sentimente. Din nou se înstăpâneşte, se revărsă în trupul meu muţenia.

Mă aşez pe o bancă goală de lângă statuia lui Skovoroda. Stau şi nu mă gândesc la nimic. Pur şi simplu respir.

Poate că la ora şase sufletul m-a părăsit, lăsându-mă fără sentimente şi fără gânduri. Probabil că nu i-a plăcut planul meu. Sufletul trăieşte în om şi nu-i place să-şi piardă domiciliul.

Un gând amuzant îmi apare în creierul îngheţat — dacă sufletul a fost alocat trupului meu, iar trupului îi este alocată o anumită adresă, atunci şi sufletul are o adresă dublă, fapt interzis până de curând de legile noastre sovietice.

Zâmbesc.

Şi mă gândesc la singurătatea lui Skovoroda.

Unii oameni se nasc pentru ca şi după moarte să rămână singuri.

Ceasul arată şase şi douăzeci.

Au trecut primele douăzeci de minute ale vieţii mele neplanificate.

După ce mai stau acolo vreo jumătate de ceas, o pornesc pe jos pe Hreşceatîk, găsesc o prostituată beată, începătoare şi, după ce îi promit că o plătesc de dimineaţă, o duc la mine.

10

Vineri

Azi-noapte ba am avut coşmaruri, ba mi-au apărut nişte imagini idilice şi, în funcţie de asta, ba o îmbrăţişam în somn pe fata al cărei nume îl şi uitasem, ba o împingeam spre marginea patului. De dimineaţă mă trezesc cu o durere de cap. Mă scol, lăsând-o pe musafiră să doarmă dusă. Stau la bucătărie şi beau nes. Mă uit de câteva ori în cameră şi mă mir de somnul ei profund. În sfârşit, reuşesc să o văd mai bine pe musafiră — că doar am făcut cunoştinţă cu ea pe întuneric şi, dacă mai ţin cont şi de starea în care mă aflam aseară, trebuie să admir curajul acestei fete. Dintr-odată mi se face groază pentru ea — dar dacă, cu cinci minute înainte de întâlnirea noastră, ar fi luat-o un maniac, un sadic?

Gândurile mă duc logic la concluzia că am făcut o faptă bună şi probabil am salvat-o de la bătaie sau de la ceva mai înfricoşător. Dar imediat îmi amintesc faptul că i-am promis s-o plătesc dimineaţa, şi habar nu am ce sumă să-i dau...

Încep să mă simt cam prost. Și chiar mă bucur de somnul ei profund. Dar ceva trebuie să fac. Poate să împrumut de undeva niște bani, ca să-i dau. Și din nou gândul că trebuie să fac rost de bani pentru a-i da prostituatei mă cufundă în noroi și mă încruntă. Desigur, am și de ce să mă încrunt.

— Hei! se aude din cameră un glas dulce, șoptit. Hei, unde ești?

Apar în ușă și întreb:

— Cafea?

Se întinde. Pe fața plină de pistrui îi apare un zâmbet. Și dă din cap ca un copil. Se ridică puțin, își îndeasă perna la spate și se așază așa în pat, jumătate culcată, jumătate șezând.

— Numai că am doar nes, mai apuc să zic, dispărând la bucătărie.

Apa fierbe repede și-i pregătesc cafeaua.

E frumoasă, prea frumoasă pentru o prostituată. Și prea tânără. Păr castaniu-deschis, un pic degradat de chimicale, cu bucle ce cad pe umeri, tăietură tătărească a ochilor, un nas mic, ascuțit. Buze subțiri, dar roșii — oare ne-am sărutat aseară? Nu mai țin minte și-mi pare rău că nu mai reține atingerea acestor buze.

— Vii?

— Vin, răspund.

Mă așez pe marginea patului. Îi întind ceșcuța.

— N-ai cumva ciocolată? întreabă.

Dau din cap că nu, cu părere de rău.

— Ei, nu-i nimic, zâmbește ea.

„Oare cum o cheamă?" Mă chinuiește această întrebare.

— Scuză-mă, începe ea. Ești bun, dar nu mai știu cum te cheamă...

— Tolia, spun și mă folosesc imediat de prilej pentru a mă scuza și eu că am o memorie proastă.

— Lena... Pe bune, adică așa cum e în buletin... Iar „acolo" sunt Vika...

— Hai, mai bine să fie Lena...

— Bine, pentru tine o să fiu Lena...

Dimineața se încheie spre seară.

— Trebuie să plec... spune Lena și ridică din umerii mici.

Tocmai mă pregătesc să mă plâng de bani, de faptul că plătesc cu sfințenie datoriile, dar că acum nu am bani...

— Las-o baltă, zâmbește ea. Lena nu ia bani. Uite, dacă ai fi făcut cunoștință cu Vika, ar fi trebuit să scoți 20 de dolari... Pa!

Ne sărutăm la despărțire.

— Dacă o să vrei, o să mă găsești, îmi spune ea de pe scară și tocurile încep să-i țăcăne.

— Merge liftul! strig.

— Ei, las' să meargă! îmi răspunde ea.

Iar afară e întuneric. Seara de toamnă împrăștie tristețe, dar nu sunt trist. Sunt vesel. Mă gândesc că e o a doua naștere, sau o a doua respirație. Ceva nou ceva care dă speranțe de viitor...

11

Seara

Pe la șapte seara sună telefonul.

E fostul meu coleg Dima.

— Știi, ceva n-a funcționat aseară... A trecut pe la mine Kostia. M-a rugat să-ți transmit scuze... Ai puțin timp acum?

— Bineînțeles că am, zâmbesc eu în receptor.

— Treci pe la mine, o să luăm câte-o cinzeacă.

Accept cu plăcere.

Rămân la Dima până la miezul nopții. În magazinul închis e cald și plăcut, merge un radiator puternic și am senzația că ne aflăm lângă un șemineu.

După ce am băut, ca să ne dezghețăm, o sticlă de vin roșu unguresc, ne apucăm să bem vodcă Nikolai cu lămâie. Merge foarte bine cu ficat de batog și mă gândesc că, pentru a simți toată bogăția vieții, trebuie într-adevăr să lucrezi într-un magazin alimentar sau cel puțin să ai o rudă apropiată care e vânzător. E adevărat că eu sunt un fost coleg de școală, dar am pur și simplu noroc. Mulți oameni nu-și mai recunosc foștii colegi de școală.

— Știi, revine Dima la o discuție serioasă după ce ne-am încălzit puțin de la vodca cu lămâie. Se pare că i s-a stricat ceasul. Pe scurt, a ajuns acolo numai după ce cafeneaua s-a închis... De fapt, este un băiat punctual. Așa că nu te impacienta, o să facă tot el ce trebuie, e o chestiune de onoare. La ei asta e ceva foarte serios. Gata, am spus și am și uitat! Viața e ceva de lux, sunt multe chestii în ea. Aseară am făcut cunoștință cu o fată! Este coafeză. Uneori, uite, faci cunoștință așa și ai vrea să te însori. Poate că o să mă și însor cândva. Mai întâi trebuie să-mi cumpăr apartament...

— Eu am deja apartament, spun. Soția mea a plecat.

— O să se întoarcă! vrea să mă liniștească Dima.

— Mai bine nu.

— Păi ai scos-o din spațiu?

— Nu.

— Deci încă nu e apartamentul tău. Știi, uite, eu, când o să am apartament, n-o să trec pe nimeni altcineva în spațiu. Atunci eu voi fi stăpânul.

Sunt de acord cu asta.

La despărțire îmi dăruiește o sticlă de Keglevici.

Încuie magazinul și pornim spre metrou.

— Știi, îmi spune pe drum. Am o mică treabă, se pot câștiga bani mulți. Vrei?

— Ilegal? întreb.

— Nu, nu chiar. Deși acum totul este oarecum ilegal.

— Ei, cum?

— Șeful meu divorțează, are nevoie de un martor.

— Martor la ce?

Dima se scarpină după ureche.

— Ei, cum să-ți zic... de fapt, are nevoie să zici că te-ai culcat cu nevasta lui, înțelegi? Trebuie să fii la tribunal în timpul procesului și, dacă te întreabă, să confirmi. Cum că soțul însuși a dat peste voi sau ceva în genul ăsta...

— Păi asta e mărturie mincinoasă.

— Ei, dar nu e ceva penal, e civil. În fond, cine poate dovedi că nu te-ai culcat cu ea? Poate că va sări în sus, dar nu va putea dovedi... Și o să fii plătit așa de bine că un an o să poți să mergi prin cârciumi fără să muncești deloc. Ce zici?

Cad pe gânduri. Propunerea nu e prea atrăgătoare, dar, pe de altă parte, nu se prea întrevăd șanse de câștig pentru mine, iar la treaba asta mi se promite că nu se vor zgârci cu banii. Desigur, să fii martor într-o asemenea chestiune și să mai iei asupra ta și pe soția altuia... Dracu' să-l ia...

— Dacă vrei, pot să-ți aranjez o întâlnire cu șeful și o să-ți explice el totul. Și atunci o să te hotărăști.

— Bine, mă bucur eu la auzul posibilității de a amâna decizia. Și, într-adevăr, îmi zic, șeful lui Dima o să știe cel mai bine de ce are nevoie.

— O să-i dau numărul tău de telefon, mai spune Dima.

Ne despărțim.

12

Sâmbătă

A doua zi fac cunoştinţă cu şeful lui Dima. Dimineaţa mă sună şi la ora trei stăm deja la mine în bucătărie. Chiar în bucătăria mea mă tratează cu vodcă şi aperitive aduse de el. Are vreo patruzeci de ani, e înalt, proaspăt ras, un funcţionar de stat tipic. O uşoară cărunţeală în părul negru, scurt. Mustaţa tunsă cu grijă pe linia buzei superioare. Îl cheamă Serghei.

— Este dată dracului, zice el, luând înghiţituri mici de vodcă, de parcă nu s-ar fi născut aici. M-a adus la sapă de lemn, mai rău nu se poate. Ştiu cu cine se culcă, dar nu vreau să intru în legătură cu el. Pentru mine cea mai importantă este chestiunea morală — încă am planuri de viitor, trebuie să-mi protejez reputaţia, înţelegi. Poate că nu va fi nevoie de tine, dar, dacă va fi nevoie, te ridici şi spui două cuvinte. Important este — ţine minte — că pe sânul stâng, sub mamelon, are o mică aluniţă, la fel şi pe fesă. Astea sunt detalii despre care pot şti numai prietenii cei mai apropiaţi, zâmbeşte el.

Ascult în tăcere. Tare aş vrea să câştig banii, dar nu prea am chef să mă bag în vreo poveste tulbure. Deşi îmi imaginez că nu poţi câştiga mulţi bani fără riscuri, iar aici nu e niciun risc evident. Ar putea interveni numai câteva momente neplăcute. Dar momentele de aia şi sunt momente, pentru a fi uitate uşor şi a dispărea în trecut.

— Ei, şi cel mai important lucru, îşi freacă Serghei palmele de parcă la mine ar fi frig. Onorariul: o mie de parai. Hotărăşte-te acum, treaba e urgentă.

Îmi înghit saliva. Asasinarea mea la comandă a costat de două ori mai puțin.

— Și chiar dacă nu va fi nevoie să depui mărturie, banii sunt ai tăi, adaugă Serghei.

Dau din cap.

— Ei, dacă ești de acord, atunci hai.

— Unde? mă minunez eu.

— Să mergem, o să-ți arăt unde te-ai culcat cu ea. O să-ți povestesc când s-a întâmplat asta. Apoi o să te aduc înapoi.

Mergem cu Opelul lui în Pecersk. Îmi arată apartamentul lui — acolo se întâmplase, acolo ne-am făcut noi de cap.

— Ăsta e dormitorul, deschide el ușa dublă cu vitralii. Uite, aici te-ai culcat cu soția mea. S-a întâmplat în august, eu am fost în State. Ține minte. Uite, pe perete este portretul ei... Da! O cheamă Anna! Nu uita!

Deasupra patului, într-o ramă frumoasă, e o fotografie color a unei blonde simpatice, dar machiată strident.

— Asta-i tot, spune el și oftează. Procesul e lunea viitoare, la zece dimineața. O să vină după tine un prieten al meu. Stai acasă și așteaptă.

Apoi mă duce acasă și eu rămân mult timp în bucătărie. Afară e întuneric, pot să mă duc la culcare, dar mă simt foarte vioi și activ. De aceea seara ține mai mult, poate până la două sau la trei noaptea.

13

Zilele de după asasinarea mea nerealizată durează incredibil de mult. E greu de crezut că acum două zile trebuia să fiu ucis — fiecare zi e infinită și nu poate fi descrisă. Seara

cu Dima, la magazin, și întâlnirea cu șeful lui par niște secunde umplute cu ceva în curgerea largă și inutilă a timpului. Și înainte îmi plăcea să țin socoteala timpului, orientându-mă spre un eveniment pe care îl așteptam. Sosirea cuiva, o întâlnire, pur și simplu o scrisoare despre care știam că trebuia să sosească. Desigur, îmi plăceau și scrisorile neașteptate, dar ele făceau parte din evenimentele neprevăzute care sunt așa de plăcute tocmai pentru că nu sunt planificate. Acum trebuie să aștept ziua de luni pentru a fi martor pentru prima dată în viață. Mai bine zis, martor mincinos — este interesant să interpretezi pentru prima dată în viață nu rolul însuși, ci contrariul lui. Asta e pentru mine ceva aproape firesc, de parc-ar fi predestinat — să îndeplinesc opusul unor roluri normale. Însă când m-am hotărât să joc un rol complet, rolul de victimă a unei crime la comandă, întâmplarea — sau altcineva — a dispus altfel, nedându-mi posibilitatea de a pune în practică planul. Ce să fi fost oare? De ce? Poate există o oarecare cenzură a destinului care ne permite sau nu să facem anumite fapte?

Luni mă trezesc mulțumit — în sfârșit, a venit ziua în care trebuie să se întâmple ceva. Mă duc în bucătărie — încă nu e ora opt dimineața. Pun de ceai și stau, așteptând mașina pe care Serghei a promis că o va trimite după mine.

Ceasul de perete ticăie tare.

Afară burnițează.

Continuă luna pe care o plac cel mai puțin — octombrie. Nu e vorba de revoluție. Nu-mi place umezeala.

Pe la nouă claxonează o mașină. Mă uit pe fereastră și văd la scara mea un „nouar"[1]. Îmi dau seama că a venit după mine. Mă îmbrac repede și ies.

---

[1] Mașină marca „Jiguli", produsă de AvtoVAZ din 1957.

Şoferul tăcut, de vreo cincizeci de ani, mă duce la tribunal. Acolo vine la mine Serghei care-mi spune: „Stai aici şi aşteaptă. Când o să vină toţi, să stai lângă uşă până o să te cheme."

Dau din cap că am înţeles.

Uşile tribunalului se deschid peste vreo treizeci de minute şi de acolo iese în burniţă o mulţime de oameni cu feţe lipsite de zâmbet. O femeie e îmbrăcată predominant în negru. După aceea apare cineva în uşa deschisă, face un gest spre Serghei, iar după el intră şi alţii. Eu intru ultimul. Mă opresc în faţa uşii sălii de judecată.

— Intraţi! îmi spune o tânără îmbrăcată ca o secretară în vârstă, în ceva lung, în carouri, de culoare cenuşie.

— Sunt martor, îi explic. Mi-au spus să aştept aici.

Zâmbeşte pe neaşteptate.

— Dacă ar fi fost vorba de un proces penal, da, dar aşa, puteţi să intraţi — staţi mai aproape.

Intru şi mă aşez în rândul al doilea de la uşă.

Şedinţa se desfăşoară foarte repede, fără probleme pentru mine. E adevărat, apuc să înţeleg că soţia lui Serghei nu vrea să divorţeze. Dar şi Serghei a anunţat la început că omul cu care l-a înşelat ea se află în sală şi la nevoie va da mărturiile necesare. Apoi mă uit mult la soţia lui care aruncă priviri furişe spre tipii din sală.

După şedinţă Serghei vine la mine şi-mi dă un plic. Arăta obosit, dar mulţumit.

— I-ai câştigat uşor, spune zâmbind. Apoi, fără să-şi ia la revedere, plecă.

Când revin acasă, număr banii — niciodată nu am avut o asemenea sumă. O mie de dolari în bancnote de cincizeci şi de douăzeci. Îi număr de câteva ori, îi pun în teancuri de o sută pe masa din bucătărie, apoi din nou îi strâng la

un loc. Mâinile îmi tremură, dar, probabil, tremură de bucurie. Acum am bani şi pot să-mi plătesc datoriile. E adevărat, datoriile mele sunt neînsemnate — pentru Keglevici în cafeneaua de pe Braţkaia şi trebuie s-o bucur cumva pe Lena-Vika de pe Hreşceatîk. Şi cam asta e tot.

Scot din teanc o hârtie de douăzeci, iar restul de bani îi pun într-o pungă, apoi într-un ziar, şi îi bag sub cadă, că doar soţia mea cea plecată are cheie şi nu vreau să-i las acasă o asemenea surpriză.

Seara o pornesc pe Hreşceatîk. Primul lucru pe care-l fac, chiar lângă metrou, e să schimb dolarii, apoi o caut pe Lena-Vika. Data trecută am găsit-o pe o bancă lângă cinematograful Orbita. Trec de două ori pe lângă Orbita şi înapoi, dar nu o văd. Teancul de bancnote îmi încălzeşte în buzunar palma mâinii drepte şi intru să mă încălzesc şi eu în cafeneaua-grill de pe partea cealaltă a metroului. Mănânc o jumătate de pui stropit din belşug cu ketchup. Beau o sută de grame de vodcă. Şi pornesc din nou să mă plimb pe Hreşceatîk în căutarea fetei cu care lucrurile sunt simple din toate punctele de vedere.

O găsesc abia spre unsprezece. Arată puţin obosită, dar se bucură când mă vede. Luăm două sticle de Amaretto, câteva ciocolate, o bucată de salam şi pornim spre locuinţa mea.

Am băut, am mâncat, am vorbit deschis şi uşor, fiecare despre ale sale. I-am povestit despre soţia plecată şi despre trecutul meu prin cafenele. Ea — despre dragostea ei de libertate şi despre ura pe care o are faţă de părinţii şi de fratele ei. Ne e bine şi noaptea, şi dimineaţa. Mult timp nu avem chef să ne sculăm. Apoi mă ridic totuşi şi-i aduc cafea şi ciocolată. Nu ne grăbim nicăieri, dar, la un moment dat,

între noi își face loc o lâncezeală și ea, tânără, dar totuși femeie, simte asta și se pregătește de plecare.

— Dacă vrei, o să te sun, spune mângâind receptorul care stă liniștit pe aparatul vechi, negru.

Accept cu bucurie și îi scriu pe hârtie numărul.

— În locul tău aș schimba yala de la ușă, spune ea ieșind din apartament.

Dau din cap. Mi se pare o idee înțeleaptă.

A coborât pe scări. Și i-am ascultat pașii mai mult timp. Apoi am revenit în apartament.

S-a lăsat din nou seara timpurie de toamnă. Dar acum în viață a apărut un moment plăcut de așteptare, de așteptare a telefoanelor ei.

14

Telefonul sună de dimineață. Dar nu e Lena. E Dima, cu o propunere insistentă de a trece pe la el seara. Îi promit, dar cam fără chef.

Afară strălucește un soare apatic. E uscat și probabil rece.

După ce număr restul de bani din bancnota de douăzeci, cotrobăi sub cadă și mai scot de acolo una, tot de douăzeci.

Viața continuă. La micul dejun am ceai cu ciocolată. E adevărat, vreau ceva carne. Găsesc o sacoșă veche, o scutur afară, pe hol — ultima dată am adus în ea cartofi de la piață, acum mai mult de o lună —, apoi mătur praful în colț, lângă ușă.

În magazinul alimentar cel mai apropiat cheltui ușor restul banilor. Îmi ajung pentru un kilogram de carne de vită, o pâine și o cutie de kefir. Acasă, adăugând la osul

de vită cei doi cartofi și cele trei cepe găsite în bucătărie și îmi fac cea mai ușoară supă. După ce fierbe, mă duc în cameră. Răsfoiesc reviste vechi în așteptarea poftei de mâncare care vine pe la ora trei și atunci mănânc cu plăcere două farfurii de supă cu coajă de pâine proaspătă. Din nou, practic din nimic, din puțină supă și o bucată de pâine crocantă, apare senzația de fericire.

Și vine și seara timpurie, de octombrie. Nu vine însă ca de obicei. Felinarele nu sunt aprinse. Este în curs o nouă campanie de economisire a energiei electrice.

Merg în Podil, la cafeneaua de pe Brațkaia. Chiar în Piața Kontraktovaia schimb dolarii și pornesc din nou, cu teancul cald de bancnote în buzunarul scurtei, de-a lungul liniei de tramvai.

Prin ușa și prin ferestrele cafenelei se revarsă o lumină lichidă de toamnă. Împreună cu lumina, prin ușile închise răzbat râsetele și vocile clienților.

Nu e lume la bar, deși în prima sală toate mesele sunt ocupate. Mă uit în cealaltă sală — ai unde să te așezi.

Mă apropii de tejghea, comand o cafea dublă — o ceașcă plină. Și amintesc de suta de grame de Keglevici dată pe încredere.

— Te-a căutat un tip. Zicea că e colegul tău de clasă... îmi spune printre altele „cafegioaica".

Dau din cap. Apoi îmi dau seama că această „cafegioaică" nu știe cum mă cheamă.

— Dar de unde știți că pe mine m-a căutat? întreb după o scurtă pauză.

— Păi avea fotografia ta. Acum nu mai locuiește în Kiev, e în trecere, și voia să te găsească...

Când mă așez în a doua sală cu cafeaua, înțeleg cine m-a căutat. Senzația cunoscută de amuțire își face simțită

prezența. Mâinile încep să-mi tremure. Am uitat de tot, deși au trecut numai câteva zile. Dând la o parte ceașca, îmi las pe masă fularul și revin la tejghea.

— O sută de grame de Keglevici, comand.

— Ți-a plăcut? zâmbește cafegioaica. Cu lămâie sau cu pepene galben? Ia mai bine cu pepene galben, e mai gustoasă.

— Bine, cu pepene galben, dau eu din cap. Și cum arăta, colegul ăsta de clasă?

— Comun, ridică din umeri. Nu prea înalt, cu o haină de piele de culoare închisă. Nu-ți face griji, o să te găsească. Cineva parcă i-a dat adresa ta sau i-a spus unde să te caute...

— Păi ce, a arătat fotografia tuturor?

— Păi câți sunt aici? ridică din nou din umeri barmanița. Erau vreo trei oameni, lor le-a arătat-o. A venit și azi, doar ca să bea o cafea. Azi n-a mai întrebat de tine.

M-am întors la măsuța mea. Am băut Keglevici-ul cu pepene galben. O sută de grame mi s-a părut puțin și am mai luat două sute.

Am rămas până la închidere, apoi am hoinărit aproape o oră pe Podil și m-am dus la magazinul lui Dima.

— Ei, cum stă treaba? m-a întrebat el.

— Bine, am oftat.

— Parcă ai acceptat treaba, nu? a spus, zâmbind larg.

— Da, am spus dând din cap.

— Lux! Pe degeaba! Așa că acum să tot trăiești!

— Îhî, am mârâit eu.

— Ce, deja ai băut?

— Puțin.

— Păi atunci mai bei puțin și cu mine?

Am dat din nou din cap că da.

A scos vodcă. A încuiat uşile şi a tras draperiile vitrinei. A turnat.

— Acum poţi să-ţi plăteşti datoria. Aş mai fi aşteptat, dar, dacă tot ai biştari, mai bine plăteşte acum...

Încerc să mă concentrez, dar în cap îmi pluteşte o ceaţă de beţie.

Probabil în ochi mi se citeşte nedumerirea. Dima pufneşte, bea puţină vodcă.

— Se vede că ai băut azi, nu glumă! Vorbesc despre paraii pe care i-am dat lui Kostia pentru clientul tău care ţi-a luat nevasta. Dar, de fapt, dacă e să vorbim pe bune, serios, mai trebuie să-mi dai şi zece la sută. Că doar eu ţi-am aranjat...

Treptat mi-am dat seama despre ce era vorba. Am băut şi eu vodcă şi am dat din cap hotărât.

— O să-ţi dau tot, am zis. Mâine. Biştarii sunt acasă.

— Nu-i nicio problemă, a ridicat din umeri Dima, liniştit. Poţi mâine, poţi şi poimâine. Cum îţi convine.

Nu după multă vreme mi s-a făcut rău şi Dima a găsit un particular care a fost de acord să mă ducă acasă şi chiar să mă ajute să intru în apartament. Limba nu mi se mai mişca, dar ochii mi se limpezeau din când în când şi în unul din acele momente am văzut o bancnotă de zece dolari întinsă de Dima şoferului.

15

Pe la amiază mă trezeşte soneria telefonului.

— Aici e Kostia, îmi spune o voce tânără. Totul e în ordine. L-am găsit.

Dau din cap. Sensul cuvintelor pătrunde cu greu în conștiință prin ceața beției care-mi învăluie capul.

În receptor se aude de-acum tonul de ocupat, când îmi dau seama că eu sunt cel pe care l-a găsit Kostia, că doar, așa cum s-a dovedit, jocul nu s-a încheiat și, chiar atunci când eu nu mă mai gândeam la el, tot continua.

După două cești de cafea și o baie rece mă simt ceva mai bine. În orice caz, pot să mă gândesc liniștit la cele ce se întâmplă. Mă gândesc în bucătărie. Mă uit de câteva ori pe fereastră, privind de la înălțimea apartamentului meu siluetele trecătorilor, căutându-l printre ei pe tânărul în scurtă de piele neagră. Dar oamenii de jos merg la treburile lor și nimeni nu-mi stârnește suspiciuni.

E puțin probabil, îmi zic, să-și facă apariția în miezul zilei. Și, desigur, n-o să mă omoare sub ochii mulțimii. Mai degrabă se va întâmpla seara sau noaptea, așa că ziua ar trebui să mă simt în siguranță.

Nu mai vreau să mor. Viața continuă, în ea a apărut un mic sens pe care nimeni, în afară de mine, nu-l poate vedea. Am acum libertatea de a-mi alege acțiunile și ce am ales acum două săptămâni nu mă mai mulțumește. Vreau să trăiesc mai departe.

Liniștindu-mă și venindu-mi puțin în fire, scot dolarii de sub cadă. Număr cinci sute cincizeci pentru Dima — datoria mea plus zece la sută. Devin mult mai sărac, dar cu banii rămași mai pot trăi o vreme fără să mă gândesc la viitor.

Afară e din nou soare și rece. Pe drumul spre stația de autobuz observ că în copaci nu mai sunt frunze verzi.

La magazinul lui Dima, la tejghea, se află o bătrână într-un palton lung, cenușiu, cu guler ponosit. El îi arată un pistol cu apă chinezesc.

Când mă vede, Dima dă din cap.

— E ziua de naştere a nepoţelului, bolboroseşte bătrâna. Şi ce poţi cumpăra din pensie...

— Ei, ia-l pentru două sute cincizeci de mii, spune Dima nerăbdător. Deja ţi-am făcut o reducere de cincizeci de mii!

— Mulţumesc, mulţumesc, fiule.

Bătrâna scoate din buzunarul paltonului o batistă şi, după ce pune pe sticla tejghelei un teanc de hârtii de zece mii, începe să le pună una câte una alături, numărându-le.

Dima ridică ochii în tavan, apoi se uită la mine.

— Două sute treizeci... spune bătrâna şi se opreşte. Mai am hârtii de o mie undeva, în alt buzunar...

— Gata! aproape strigă Dima. Ia-l pentru două sute treizeci!

Şi-i dă pistolul cu apă aşa cum se înmâna odată buletinul sovietic celor ajunşi la vârsta maturităţii.

— Mulţumesc, mulţumesc, fiule, bolboroseşte bătrâna, ieşind din chioşc.

— M-a înnebunit! oftează Dima. Ce-i cu tine?

Scot teancul de dolari şi i-l întind aproape la fel cum îi dăduse şi el bătrânei pistolul cu apă.

— Sunt cinci sute cincizeci. Cu dobânda... spun.

Dima oftează din nou. Probabil nu-i place tonul meu.

— Ascultă, spune el. Nu ţi-ai revenit după ziua de ieri? Trebuie să te trezeşti. Şi apoi, trebuie să-mi dai mai puţin.

— Cum mai puţin?

Dima dă din cap şi zâmbeşte normal, omeneşte — din cauza acestui zâmbet mă neliniştesc, deşi nu înţeleg ce nu am făcut cum trebuie.

— Uite! spune Dima. Patru sute cincizeci este datoria.

Dau din cap.

— După aceea îți rămân cinci sute cincizeci. Și din banii ăștia îmi dai zece la sută, înțelegi?

Ridic din umeri.

Dima pufnește.

— Mereu am fost împotriva impozitării duble, spune el.

Apoi scoate de sub tejghea o sticlă începută de palincă ungurească și două pahărele de cristal. Toarnă.

— Ce, te-ai supărat pe mine? întreabă, privindu-mă în ochi.

— Nu. Am ceva în ultima vreme. Iartă-mă.

— Ei, hai, ridică paharelul. Să fie totul în ordine.

Beau și simt că în interior ceva se aranjează, ceva se pune în ordine. Niciodată nu am mai simțit până acum atât de clar modificările interioare.

— Vrei un sfat? întreabă Dima. Acum ai parai. Trebuie să-i pui la treabă. Că doar nu te pregătești să mori mâine, iar ca să trăiești, ai mereu nevoie de bișțari. Înțelegi? Sunt mai multe variante. Cea mai lenașă dintre ele e să-i împrumuți cu dobândă lunară. Numai să nu-i bagi la tot felul de trusturi și fonduri — ăștia o să fugă peste o lună cu paraii tăi. Există oameni, o să-ți fac cunoștință cu ei, oameni normali. O să-ți ia dolarii cu zece la sută pe lună, iar ei îi dau mai departe fraierilor care garantează cu bunuri imobile, cu cincisprezece procente. Înțelegi? Dacă fraierul plătește procentele, tu primești zece, iar ei cinci. Dacă fraierul nu plătește, atunci îi iau casa sau garajul și-l vând. Și atunci tu ai oricum zece, iar ei două sute. Dar asta e treaba lor, iar tu nu faci nimic. Stai numai și citești cărți. Ei?

Dau din cap și promit că o să mă gândesc.

— Când o să începi să trăiești omenește? se miră el absolut calm și-mi mai toarnă un pahărel.

Revin acasă încă pe lumină. Scot din buzunar „restul" în dolari primit de la Dima și-l las pe masa din bucătărie. Apoi mă dezbrac.

Acum trebuie să mă tem de întuneric. Înțeleg deja asta.

În situația pe care am creat-o chiar eu e o notă de ironie amară. Continui să trăiesc dintr-o pură întâmplare, dar se continuă tranzacția cu pielea mea pe care nu știu cum s-o anulez. Și aș putea s-o anulez? Aș putea să-i povestesc lui Dima tot? Atunci poate că el îl va plăti pe Kostia sau pe altcineva să ducă treaba la bun sfârșit, că doar rezultă că l-am prostit cu amantul soției mele, l-am prostit și pe Kostia, m-am jucat cu ei ca la șah. Nu, trebuie să găsesc o altă soluție sau pur și simplu să prelungesc jocul și în felul acesta să-mi continui, zi după zi, viața. Dar nici asta nu-mi place. Deși acum prețuiesc fiecare clipă.

Afară se lasă seara. Aș vrea să ies pe Hreșceatîk, s-o găsesc pe Lena și s-o aduc acasă. Dar mai mult vreau să trăiesc, așa că mă așez în fotoliu, lângă telefon, și aștept să mă sune ea.

Mă sună într-adevăr peste vreo jumătate de oră. Și chiar e de acord să vină, numai că mă roagă s-o aștept la ieșirea de la metrou. Îi promit și abia după aceea, când receptorul e pus la loc în furcă și când a mai rămas o jumătate de oră până la întâlnire, mă gândesc cât de ușor i-am promis acest lucru. Se vede că inerția sentimentului de siguranță a vieții încă mai funcționează. Și inerția asta e așa de puternică încât, în timp ce mă îmbrac, nu mai simt niciun fel de groază la gândul că voi ieși pe strada întunecată, unde după orice copac sau după colț mă poate aștepta un tânăr cu scurtă neagră de piele.

Dar când merg spre stația de autobuz, simt această groază prin piele. Și urechile percep cele mai obișnuite

zgomote ale serii ca fiind extrem de suspecte. Cele vreo două sute de metri de la scară până la stația de autobuz îmi iau toată energia și pe frunte îmi apare sudoarea, de parcă n-aș fi parcurs la pas toată această distanță, ci aș fi alergat din toate puterile. În autobuz îmi trag sufletul. Până la metrou am de mers zece minute.

Când mă întorc la braț cu Lena de la stația de autobuz, mă simt mai încrezător. Nu mai e așa de groaznic când mergem amândoi.

Toată noaptea facem dragoste cu întreruperi pentru conversații în întuneric. În acest întuneric mă simt așa de bine, chiar când stăm întinși tăcuți, strânși unul în altul.

— Te-ai căsători cu mine? mă întreabă deodată Lena cu ironie.

— Nu, răspund. Mai bine te-aș înfia.

— Atunci te-ar băga la închisoare, începe Lena să râdă.

Și râsul ei sonor, ușor atenuat de întuneric, se aude dulce și liniștitor.

Spre ziuă, când ea doarme liniștită, ghemuită ca un copil, mă gândesc mult timp la motivul pentru care îmi recapăt încrederea în mine în momentele în care Lena se află alături. Probabil o receptez ca pe un fel de înger păzitor original sau ca pe un amestec de înger și bodyguard. Sentimentul ei pozitiv mă apără, creează în jurul meu un fel de strat protector invizibil. De parcă ar fi biosfera mea. Probabil că și ea simte asta în legătură cu mine.

„Înger-bodyguard...“ șoptesc și zâmbesc. Îmi place combinația asta, e un fel de îmbinare între bunătate și protecție, între bunătate și forță.

Îmi întind mâinile spre ea, fără să dau atenție protestele adormite, o întorc spre mine și o îmbrățișez. Și adorm, simțindu-mă în siguranță deplină.

16

Ziua, rămas singur, încep din nou să mă gândesc serios la siguranţa mea. Pentru a-mi canaliza gândurile spre ceva concret, ies şi cumpăr de la chioşcul de lângă magazinul alimentar o publicaţie recentă de anunţuri. Găsesc rubrica „Servicii". Acolo, printre zeci de instalatori şi parchetari, găsesc două firme de pază. Mâna se întinde spre receptor. Formez primul număr.

— Alo, firma „Topsan", cântă o voce plăcută de femeie.

— Vă rog să mă scuzaţi, încep eu precipitat. Aş avea nevoie de o gardă de corp... Ce trebuie să fac?

— Puteţi veni la noi să facem un contract.

— Şi cât va costa?

— Avem preţuri diferite, în funcţie de serviciile de pază cerute. Începând de la cincizeci de dolari.

— Pe lună?

— Pe zi, mă corectează femeia.

Îi mulţumesc şi pun jos receptorul. Să plătesc cincizeci de dolari pe zi pentru propria mea pază nu are sens — mi-ar fi de ajuns pentru şapte zile, şi apoi?

Oftez. Mă aşezat mai confortabil în fotoliu şi încep să citesc anunţurile din revistă. Anunţurile au un efect extrem de relaxant — când le citesc îmi dau senzaţia unei vieţi perfect normale —, cineva construieşte case şi reşedinţe de vacanţă, altul creşte nutrii, altcineva cultivă sortimente rare de trandafiri şi oferă seminţe, prin poştă, tuturor doritorilor. Chiar la rubrica „Inimi singuratice" toţi sunt buni, nu beau şi nu fumează, caută pereche asemenea.

Lumea se înfățișează perfectă încât aș vrea să trăiesc veșnic în ea.

După ce mă pun la curent cu dorința oamenilor de a cumpăra ce nu au și de a vinde ce au, privirea îmi cade pe un anunț total diferit, care se remarcă din masa generală a contextului burghez.

„Pentru recompensă mare sunt gata să îndeplinesc orice însărcinare ce presupune risc al vieții." În locul telefonului e dată numai adresa: Irpen', strada Sovetskaia 87.

A doua zi de dimineață sunt în picioare, în vagonul mizerabil al trenului electric, în drum spre Irpen'. Găsesc repede strada Sovetskaia și o pornesc pe ea, luând-o în direcția indicată de numărul caselor.

Peste vreo zece minute mă opresc în fața unei portițe pe care se vede numărul care-mi trebuie. Casa se află în fundul curții, în spatele unei livezi bătrâne, neîngrijite. Și casa e veche și neîngrijită. După ce o ocolesc, găsesc ușa, îmbrăcată în tablă. Ciocănesc.

Peste câteva secunde în casă se aude un zgomot. Cade un obiect de sticlă și se rostogolește pe podeaua de lemn. În spatele ușii se aud pași.

— Cine e? întrebă o voce bărbătească, puternică.

— Am venit pentru anunț.

Ușa se deschide și din deschizătura ei apare o față buhăită, nerasă, a unui bărbat de vreo patruzeci de ani. Trage în piept aer proaspăt de afară și-și mai revine puțin.

— Intră! spune. Se întoarce și intră înapoi în casă.

Închid ușa după mine cu zăvorul și pornesc după el.

În cameră e un miros stătut. Toate suprafețele sunt acoperite cu mileuri. Pe perete e o fotografie cu doi bătrâni.

— Ei? mă întreabă gazda când se așează la masa acoperită tot cu un mileu.

Mă apropii, îi întind mâna. Spun: „Tolia".

— Vania, spune. Ei?

„Ei"-urile lui încep să mă enerveze. Dar mă decid să mă abțin și să trec imediat la treabă.

— Cineva vrea să mă omoare, spun.

Pufnește.

Mi se pare că n-am fost niciodată într-o situație așa de prostească, cu excepția, firește, a celei în care mă aflu acum. Mă ridic de la masă cu gândul să mă întorc și să plec.

— Ce-ai? șuieră uimit Vania, doar te ascult...

— Hai, mai bine te ascult eu, îi propun. Din fericire dispoziția mi s-a îmbunătățit și în această stare e mai ușor să fii bădăran.

— Păi ce să-ți povestesc io?

— Povestește despre tine, ce poți să faci.

— Pot orice... Am fost sublocotenent în armată, în Afganistan... Însoțeam camioanele, aduceam mașini din Germania, mergeam în cercetare...

Interesant e că vocea lui șuierătoare se potrivește foarte bine cu exteriorul și chiar cu hainele care, e adevărat, aproape că lipsesc de pe el — numai o cămașă de piele și pantaloni de trening Dinamo cu lampas alb.

— Păi ai înțeles ce ți-am zis?

— Da. Expresia feței lui Vania e deja serioasă și concentrată. Am înțeles. Pot să mă apuc de asta.

— Pentru cât?

Vania își mușcă buzele, mă studiază din priviri, îmi examinează hainele — evident, evaluează cât poate să-mi ceară.

— Ei, dacă este fără asigurare... cinci sute de verzișori.

— E mult, spun.

— Ei, patru sute... șuieră el, privindu-mă drept în ochi.

— Pot numai trei sute cincizeci, propun cu vocea unui om obosit.

Am învăţat să mă târguiesc cu particularii care mă aduc acasă de la metrou.

— Bine, cade de acord Vania. Zi.

Doar n-o să-l obosesc cu toată preistoria. Dimpotrivă, îi spun că sunt socoteli vechi pe care vrea să le încheie cu mine un fost partener de afaceri. I-l descriu folosind cuvintele barmaniţei.

— Adică te-a aşteptat în cafenea, dă din cap gânditor Vania. E clar. Bine. Va fi şi un avans?

Dau din cap că nu.

Nu-l întristează prea mult.

Stă, mângâindu-şi cu mâna obrazul drept nebărbierit, şi se gândeşte.

Peste vreo cinci minute faţa lui uscată se lungeşte şi mai mult, îşi ridică gânditor sprâncenele şi se uită în tavan. Îşi bagă mâna sub cămaşa de piele, îşi scarpină omoplatul stâng.

— Totul e clar, şuieră el.

— Ce? îl întreb.

— Trebuie pe viu.

— Cum pe viu?

— Ei, el are nevoie de tine, nu? Deci pe tine trebuie să te ia...

Cuvintele lui au oarece logică, dar nu-mi place semnificaţia lor.

— Înţelegi, dacă stă undeva şi se ascunde, n-o să iasă când mă duc eu, eu nu sunt nimic pentru el. Dar pentru tine o să iasă. Are nevoie de tine.

— Şi dacă va reuşi?

— Asta e grija mea, mă întrerupe Vania. Planul e gata. Mâine îmi arăți cafeneaua și hotărâm totul pe loc.

Stabilim să ne întâlnim în Podil la unsprezece dimineața și apoi ne despărțim.

17

Vania, în pofida aparențelor și a domiciliului, se dovedește punctual. Fix la unsprezece vine spre mine. Nici eu nu l-aș recunoaște — e îmbrăcat în blugi și are o scurtă verde de puf, care-l face mai gras. Chiar și fața pare mai proaspătă, poate pentru că s-a ras.

— Ei? spune în loc de salut.

Dau din cap.

Și pornim spre Bratkaia.

Cafeneaua abia s-a deschis și „cafegioaica" ne roagă să mai așteptăm vreo zece minute, cât se încălzește cafetiera.

— Poate luați până atunci o sută de grame? propune ea.

— Nu beau în timpul serviciului, i-o taie Vania.

Mă așez la masa „mea" din colț. Vania merge în sala a doua, se întoarce. Se așază alături.

— Îhî, mârâie încet.

Apoi se uită la mine.

— Vin repede! spune și iese.

Rămân singur în cafenea. „Cafegioaica" pleacă în labirinturile interioare. Cafetiera huruie ușor, încălzindu-se.

Ușa dinspre stradă e închisă. În această tăcere încerc și eu să respir mai încet.

Deodată uşa se deschide — mă lipesc de perete — şi în cafenea intră un bărbat botos cu o scurtă murdară, bej, şi o şapcă neagră, tricotată, pe cap.

— Valia! strigă el.

„Cafegioaica" iese din anexă.

— Să-ţi aduc azi vodcă?

— Nu, mai am. Adu o lădiţă de Amaretto.

Bărbatul dă din cap şi iese.

„Cafegioaica" verifică puţin cafetiera.

— Una dublă? mă întreabă.

— Da.

— Dar pentru prieten?

Ridic din umeri.

— Când o să vină, atunci...

Îmi iau cafeaua de pe tejghea.

Liniştea mă enervează. Mă simt încordat şi această încordare îmi blochează muşchii, mâinile, faţa, de parcă îngheţ.

Deasupra ceşcuţei se ridică aburul.

Lipseşte ceva aici. Lipseşte ceva ce nu-mi place, dar cu care m-am obişnuit, pentru că acest ceva face parte componentă din această cafenea, aşa cum hidrogenul este un element indispensabil în compoziţia apei. În sfârşit îmi dau seama despre ce este vorba.

— Valia! o chem pentru prima dată pe „cafegioaică" pe nume.

Ciudat că, de-a lungul atâtor ani, n-a avut pentru mine niciun nume!

— Valia! Pune muzică!

— Şufutinski? întreabă oarecum familiar.

— Păi ce mai ai?

Se apleacă spre casetofon. Aud cum ia în mână câteva casete.

— Allegrova, citește ea, fără să se ridice deasupra tejghelei. Aliona Apina, Kirkorov, frații Gadiukin...

Selecția e foarte patriotică.

O aleg pe Apina. Îmi plac pistruii ei la televizor.

— Numai nu prea tare, o rog.

— „Două bucățele de salam", începe să cânte artista și încordarea mi se risipește.

Iau o gură de cafea. Mă simt mai bine.

Din nou se deschide ușa cafenelei, dar deja nu mai simt groaza de prima dată.

Revine Vania. Se așază în fața mea.

— Vrei cafea? îl întreb.

— Nu. Să mergem!

— Acum, să termin de băut.

Vania așteaptă răbdător. Iar eu nu vreau să-mi beau cafeaua dintr-o înghițitură.

După ce ieșim din cafenea, Vania mă conduce în curtea unei case vecine. Aici sunt carcase de Jiguli, apoi ghena, și mai departe, dincolo de ea, un bloc cu două etaje, dezafectat se pare, care nu mai are nicio șansă să beneficieze de vreo revizie generală. Numai ziduri exterioare și, înăuntru, mormane de grilaje, grinzi și cărămizi.

Aici Vania se oprește.

— Ascultă, spune. O să venim în fiecare seară la cafenea, de la cinci până la ora închiderii. La mese diferite. Dacă o să apară, ieși și mergi ca și cum ai vrea să verși. Aici, în locul ăsta, între ghenă și bloc. O să iasă după tine, iar eu după el. Clar?

Dau din cap că da.

— Şi încă ceva. Îmi dai pe loc toată suma, ca să nu te mai văd. Să ai biştarii la tine.

Ideea asta, ca şi planul, de altfel, nu-mi place, dar e clar că n-are rost să mă cert cu Vania. Acum el comandă şi se pare că ştie mai bine ca mine ce să facă.

— Când începem? întreb.

— Azi. Ce s-o mai lungim! Să mai vin o dată cu trenul?! La ora cinci, la cafenea.

Plec acasă. Fac o baie, mănânc.

Mă întind puţin să mă odihnesc.

Stau întins şi mă gândesc la seara ce vine. La această vânătoare „pe viu". Chiar în expresia asta e un fel de lipsă de respect faţă de „viu", adică faţă de mine. Sunt mărunţiş, un viermişor cu care trebuie prins peştele cel mare.

Timpul trece încet.

La patru plec de acasă. Deja se întunecă.

Locul meu în cafenea e ocupat. Îmi iau, ca de obicei, o cafea mică, dublă, şi mă aşez la măsuţa cea mai apropiată de bar.

Cu coada ochiului îl observ pe Vania. Stă lângă intrare. În faţa lui, pe masă, are un pahar şi o sticlă de bere.

„Nu beau în timpul serviciului", îmi aduc aminte de cuvintele lui de azi dimineaţă.

Cuprinzând din priviri prima sală, îmi dau seama că nu e aici niciun Kostia.

După cea de-a doua cafea dublă simt în gură o amăreală. Iar până la închidere mai e o oră. E plictisitor să stai şi să nu faci nimic. Iau o sută de grame de Keglevici. Acum pot aştepta mai uşor. Înghiţiturile mici de vodcă cu pepene galben înlătură imediat gustul amar lăsat în gât de cafea. Timpul trece mai repede.

Pe la şapte, „cafegioaica" începe să-i dea afară pe clienţi.

Eu și Vania rămânem ultimii.

— Du-te spre metrou, îmi șoptește Vania în ușă.

Pornesc. Întunericul serii învăluie strada. Ghetele mele bocăne surd pe asfalt și, oricât m-aș strădui, nu pot merge mai încet.

O cotesc la stânga și o iau pe lângă peretele alb al Academiei Movilene. Înainte, la vreo cincizeci de metri, se află Piața Kontraktovaia, luminată de felinare și de farurile automobilelor.

Vania mă ajunge la intrarea în metrou.

— Mâine la cinci, tot acolo, spune și dispare în pasajul subteran.

18

E deja a treia seară de vânătoare „pe viu". „Viul", în acest timp, a cam obosit. În gură simt numai amăreală de la același fel de cafea. De fapt, nu mai beau cafea, m-am hotărât să fac o pauză în timpul căreia să beau ceva mai tare. Așa așteptarea e mai ușoară și mă și relaxez puțin.

Automat „fotografiem" pe oricine intră în cafenea. De vreo două ori s-au nimerit niște băieți care semănau, după descriere, cu Kostia. O dată chiar m-am pregătit să ies în curte, dar cel pe care-l luasem drept Kostia a luat de la Valia o sticlă de vodcă și s-a dus în sala cealaltă. Peste o jumătate de oră, când era deja beat, l-au dat afară din cafenea doi bărbați cherchelițți, cu înfățișare de proletari.

La șapte fără douăzeci mai intră un băiat în haină de piele. Se oprește pentru o clipă în prag, se uită în jur și o ia spre bar.

Între timp, cele două femei care au stat în faţa mea se ridică şi ies. Încep să mă enervez, privind pieziş spre celălalt colţ al cafenelei, unde se află Vania cu berea lui. Îmi prinde privirea şi începe să bată în masă cu degetele.

Malinin îşi termină de cântat piesa şi caseta se termină. În pauza apărută pătrunde de afară zgomotul ploii.

— Gata! anunţă „cafegioaica" înainte de a-l pune pe Şufutinski.

Ultimul client intrat s-a aşezat în faţa mea. Lasă pe masă ceaşca de cafea şi, parcă jucându-se, o tot învârte. Pe haina lui de piele nu e nicio picătură. Probabil ploaia tocmai a încetat.

Deodată se uită fix la mine. Nu-mi e bine. Mi-au dispărut şi ultimele îndoieli referitoare la faptul că el este Kostia.

— Cât e ceasul? mă întreabă.

— Şapte fără cinci.

Dă din cap şi-şi îndreaptă privirea spre ceaşcă.

Simt frisoane în picioare. Poate că dacă ar fi stat la o altă masă, măcar la cea de alături, nu mi-ar fi fost aşa de frică, dar probabil el s-a aşezat intenţionat în faţa mea.

Deodată îmi trece prin minte că unele insecte, când simt pericolul, se prefac moarte. Îmi pierd controlul. Probabil din cauza groazei a apărut această stare asemănătoare cu a insectelor. Cu singura diferenţă că pentru mine asta nu e scăparea.

Iar el se uită din nou la mine şi buzele abia i se mişcă.

La ce se gândeşte acum? Sau pur şi simplu se pregăteşte pentru „activitatea" care-l aşteaptă?

La un moment dat îmi dau seama că, dacă nu mă ridic acum, nu mă voi mai putea ridica vreodată de la masă — s-a apropiat starea de iresponsabilitate.

„Trebuie să vărs! Trebuie să mă duc să vărs!", îmi tot spun în gând, încercând să scap de groaza care a pus stăpânire pe mine.

În sfârşit, mă ridic şi, în acelaşi moment, observ că mâna lui Kostia se întinde. Îşi varsă cafeaua în farfuriuţă şi pune ceaşca la loc, fără să bea.

Încercând din toate puterile să merg mai încet, ies din cafenea în ploaie, o iau vreo douăzeci de metri pe stradă şi cotesc în curtea aleasă de Vania.

Din cauza ploii nu pot auzi dacă vine sau nu cineva după mine. În curte mă simt de parc-aş fi pus la zid.

În jur e un spaţiu întunecat, invizibil.

Ceva trosneşte sub picioare.

Mai degrabă din memorie decât ajutat de ochi, mă apropii de ghenă şi înţepenesc din nou. Se aud paşi, precauţi şi nesiguri.

Pe spate simt sudori.

Intru în ghenă şi deodată începe să-mi fie îngrozitor de frică. În buzunarul scurtei am dolarii şi nu mai ştiu de cine trebuia să mă tem — de Kostia ăsta sau de protectorul meu care a acceptat aşa de uşor să lucreze pentru mine fără avans?

În întuneric disting totuşi fostul cadru al uşii blocului cu două etaje. Călcând pe cărămizi şi sticle sparte, o pornesc într-acolo, trec dincolo de zid, mă las pe vine şi îmi ţin răsuflarea.

Din nou paşii cuiva calcă în curte pe sticlă spartă. Apoi, pentru câteva minute lungi, se lăsă liniştea, amestecată de-acum cu foşnetul potolit al ploii. Şi deodată cade ceva — zgomotul surd, înfundat al unei lovituri. Şi din nou linişte.

— Hei, tu! se aude vocea cunoscută şi ochii îmi sunt orbiţi de raza unei lanterne.

Mi-i acopăr cu palma ca să evit lumina neașteptată.

— Vino-ncoa! mă cheamă din nou Vania.

Îmi luminează drumul și mă aduce, pe calea luminată, chiar lângă el. Când mă opresc alături, raza lanternei lui mi-l arată pe Kostia zăcând întins pe burtă.

— Socoteala! îmi cere Vania.

Îi întind dolarii pregătiți dinainte. Îi numără repede, luminând cu lanterna. Apoi se apleacă și întoarce corpul pe spate. Din pieptul tânărului ies plăselele unui cuțit de vânătoare.

Vania scoate din buzunarul scurtei sale verzi o cârpă, înfășoară cu ea cuțitul între plăsele și corp. Apoi scoate cuțitul din piept, ștergând în același timp tăișul lui cu cârpa și oprind sângele ce iese din rană. După ce ascunde cuțitul, deschide haina de piele a lui Kostia și o dă la o parte, scoțând de la brâu un pistol cu amortizor.

— O! exclamă. Treabă serioasă!

Ia pistolul.

Oftează ușurat.

— Uite, acum va trebui să o iei de la zero! spune cu un ton liniștit, aproape prietenos, uitându-se la trupul de la picioarele lui. Bine, restul e al tău!

Pașii lui se amestecă cu ropotul picăturilor mari ale ploii care se întețește.

În curtea pustie am rămas numai eu și Kostia.

Ud până la piele, stau deasupra lui și mult timp nu mă pot desprinde din loc.

În sfârșit înțepeneala cedează puțin și, fără să-mi dau bine seama ce fac, mă las pe vine, controlându-i buzunarele scurtei și, fără să mă uit, pun tot ce găsesc în buzunarele mele.

Când ajung acasă, îmi dau jos toate hainele ude chiar pe hol și intru în baia fierbinte.

Vreau tare mult să mă spăl de tot, de trecut, de toată povestea asta care de-abia s-a terminat. Dar nu am putere. Mi-a revenit starea de beție sau m-a luat gripa. Mă doare capul.

Abia reușesc să mă șterg și să ajung la pat.

19

Mă trezesc spre amiază. Greutatea din cap mă face din nou să mă gândesc la gripă. Dar fruntea mi-e rece, chiar prea rece.

Mă scol cu greu, îmi pun un trening.

Pe jos, în hol, văd hainele pline de noroi, încă ude și murdare. Alături, pe linoleumul maro, sunt urme uscate lăsate de ghete și o baltă similară lângă scurtă.

Dau drumul să curgă apa caldă în cadă și arunc acolo tot ce am purtat aseară: șosete, pulover, blugi. Și scurta, dar mai înainte o duc în bucătărie și scot pe masă tot ce se află în buzunare. Torn în cadă o jumătate de cutie de detergent și revin la bucătărie.

Acolo, mai întâi aștept să dea în clocot apa și apoi, cu o ceașcă de ceai tare în față, studiez tot ce nu-mi aparține — un portofel cu cincizeci de dolari, un teanc de bancnote și fotografia soției cu bebelușul în brațe. În fotografie, soția lui, o brunetă cu ochi mari, tunsă scurt, are o înfățișare obosită, bolnăvicioasă, de parcă tocmai ar fi născut. Tot acolo, în portofel, e o scrisoare împăturită. Kiev, str. Pobedî 22, ap. 325, Șustenko Konstantin. Pe scrisoare e o ștampilă

de Moscova și o semnătură indescifrabilă în locul adresei expeditorului. N-am chef să citesc o scrisoare străină. O las deoparte. Răsfoiesc agenda și o pun și pe ea deoparte.

Deci chiar îl chema Kostia?! Ei și ce? Asta nu schimbă nimic.

În cameră sună telefonul și imediat, de parc-ar fi același sunet, îmi răsună în cap și ecoul.

Ridic receptorul.

— Ei, în sfârșit! Bună! îmi pătrunde în ureche vocea veselă a Lenei-Vika. Unde ai dispărut? Te sun de câteva zile!

— Am fost plecat, o mint.

— Vrei să vin?

— Vreau, dar sunt bolnav, am răcit...

— Nu-i nimic, boala nu se lipește de boală. O să vin peste o oră!

Revin în bucătărie, pun hârtiile lui Kostia într-o pungă și o bag în dulap.

Lena a venit mai devreme decât a promis.

— Ia uită-te, nu cumva e gripă? o previn.

Ea încearcă să mă trateze cu iubire, dar, până la urmă, se molipsește și ea și rămânem amândoi culcați pe canapeaua desfăcută, tușind pe rând și măsurându-ne temperatura. E adevărat, e mai ușor să bolești în doi. Lena reușește nu numai să bolească, dar și să facă de mâncare, și să bea, și să-mi dea și mie ceai cu miere.

Tot bolim așa cam vreo săptămână, și ne înzdrăvenim.

— Ai mei au sunat probabil pe la toate morgile! îmi spune ea într-o seară.

— Păi sună-i, spune-le că ești vie!

Lena formează fără chef numărul. Spune într-adevăr numai „Salut, sunt vie. Pa!". Și pune jos receptorul.

Apoi îmi zice că se duce la magazinul alimentar — nu mai e nimic comestibil în casă.

Cinăm aproape pe la miezul nopții. Carne și vin. După vin mă întind spre ea, dar, răspunzându-mi la sărut, mă îndepărtează și mai că mă pune la locul meu.

— Mi-a venit weekendul! spune ea și eu înțeleg.

Ne culcăm împreună, făcând schimb de căldură.

Afară bate un vânt puternic. Uneori tremură geamurile. Visez că e viscol.

În curând o să ningă și ce puternic va fi un astfel de vânt, cum va lovi puternic în față.

Dormim ușor și gândurile țesute din nostalgie și romantism îmi mângâie creierul, dându-i altă hrană bogată pentru visare.

20

A venit prima zi de marți din noiembrie.

— Gata, am bolit destul! a spus Lena după micul dejun.

S-a îmbrăcat, și-a strâns lucrurile în micul rucsac de piele și, spunând din mers „Te sun în curând!", a ieșit din apartament. Pe casa scărilor s-a întors, a zâmbit și mi-a trimis un pupic de la distanța neînsemnată care ne despărțea.

Am rămas din nou singur. Răceala a trecut, Lena a plecat.

A venit iarna.

Au căzut vreo două zăpezi de probă. Au căzut și s-au topit.

Iar eu mă uitam pe fereastră și simțeam că am ieșit din timp. Trebuia să ajung din nou timpul din urmă. Dar cum?

Cel mai simplu mod s-a dovedit a fi pentru mine şi cel mai potrivit.

M-am dus la sala de lectură a bibliotecii de cartier şi, aşezându-mă alături de un pensionar curios, m-am apucat să răsfoiesc colecţiile de ziare din ultimele două săptămâni. Pe ultima pagină din *Vecernii Kiev* mi-au sărit în ochi, într-un chenar negru, condoleanţele aduse fostului inginer-şef al uzinei Artiom, Şustenko Nikolai Grigorievici, în legătură cu moartea fiului acestuia, Konstantin. Am găsit şi *Kievskie vedomosti* din aceeaşi zi şi am citit acolo mult mai multe despre evenimentele cunoscute de mine. Erau indicate şi locul, şi arma presupusă a crimei. Numai că versiunea prezentată de ziar era departe de realitate. Se pare că miliţia crede că fiul, Kostia, a fost ucis pentru a-l pedepsi pe tată, care, după cum reiese din reportaj, nu e numai fost inginer-şef, ci şi director activ al Bursei Imobiliare Independente. Până la acest moment cineva a încercat să-i arunce în aer maşina, de două ori s-a pus foc la uşa apartamentului; lanţul s-a construit singur. Cu grijă, ca nişte cărămizi, evenimentele s-au aşezat unul peste altul şi deasupra, ultima cărămidă, finală, a acestei „construcţii" malefice — crima.

Am citit şi cronica miliţiei din Kiev din alte zile — aceleaşi lucruri: crime, explozii, răfuieli. Viaţa cotidiană obişnuită a unui mare oraş.

Acum ştiu foarte clar — în Kiev, în timpul bolii mele, nu s-a întâmplat nimic neobişnuit. Numai vremea a adus puţină variaţie — a început din nou să ningă.

Mi-am adus aminte că nu mă pregătisem să mai apuc această iarnă, prima zăpadă. Asta mi-a stârnit un zâmbet trist.

Uite că am ajuns până aici! Numai că aș fi putut trăi și mai simplu, fără această poveste sălbatică, ce se terminase atât de rău, deși desigur, în același timp, atât de bine pentru mine.

Ca indiciu că sunt încă în viață m-am hotărât să mă duc în cafeneaua de pe Brațkaia.

Acolo nu am găsit pe nimeni. Stătea într-un colț numai fata aia amuzantă, pe care am mai văzut-o pe aici, cu șapcă neagră de piele și cu aceeași scurtă mică albastru-cenușiu. Între scaunul ei și perete se afla un dosar mare.

„E pictoriță!", mi-am zis.

M-am apropiat.

— Scuzați-mă, pot să vă ofer o Keglevici?

A ridicat spre mine o privire curioasă.

— Da, a spus. Și o ciocolată, dacă se poate.

I le-am luat pe amândouă. Și mi-am luat și pentru mine o sută de grame. M-am așezat lângă ea pentru a discuta, dar conversația nu se lega. Și-a băut destul de repede vodca, iar ciocolata a băgat-o în buzunar și a început să se pregătească de plecare.

— Trebuie să merg mult, locuiesc în Borșceakovka, și-a justificat ea graba.

E adevărat, am apucat să-i aflu numele, Ania. E absolventă a Institutului de Arte Plastice. Cândva mi s-a spus că în acest institut nu intră persoane normale. Acum sunt gata să accept acest lucru. Cu o mică precizare — oamenii anormali sunt întotdeauna mai interesanți decât cei normali. Cu ei nu te plictisești, cu ei poate fi periculos, dar nu te plictisești.

„Cafegioaica" m-a dat și pe mine afară pe la șase și jumătate.

— Ce, o să stau aici numai pentru o persoană?! şi-a încrucişat ea mâinile.

Am fost de acord cu ea şi am plecat.

Afară ningea.

21

Sărbătoarea din 7 noiembrie a trecut aproape neobservată. Numai pe 8 seara, când să intru în scara blocului, mă împiedic de un veteran beat, care-şi zornăie medaliile lângă lift. Rămâne acolo, în casa scărilor de la parter. Ultimul mohican.

Intrând în casă de la frig, îmi dau deodată seama că s-a răcit nu numai afară. În apartament nu e cu mult mai cald. Un curent puternic care vine dinspre ferestrele cu ramele nechituite se transformă pe coridor într-un şuvoi de aer care pătrunde şuierător prin uşile închise, cârpăcite cu burete.

Îmi dau jos scurta umplută cu puf şi mă apuc din mers de izolarea locuinţei. Anul trecut ferestrele au fost izolate încă de la începutul lui octombrie, dar atunci stăpâna casei era soţia mea. Poruncea nu chiar cu fermitate, dar era mai uşor să fac ce voia decât să suport mai apoi tăcerea ei îmbufnată. În acest an iarna m-a luat pe nepregătite şi m-a găsit singur. Ce-i drept, singurătatea e alternativă, ca şi curentul. Uneori vine Lena-Vika, rămâne câteva zile. Apoi dispare câteva zile, din nou sună şi promite cu voce veselă că va veni.

Încet-încet, dolarii rămaşi de pe urma divorţului altuia s-au terminat. Nu m-am atins de hârtia de cincizeci de la

Kostia şi, chiar dacă aş fi rămas fără bani, e puţin probabil că aş fi pus mâna pe portofelul lui. E un lucru străin, ca şi celelalte „suveniruri" aduse acasă de mine în acea noapte ploioasă. Le scot adesea pe masă, mă uit la scrisoare fără s-o citesc, mă uit la fotografia femeii obosite cu copilul în braţe. Acum, după tot ce s-a întâmplat, trebuie că arată şi mai obosită.

Uneori mi se pare că pur şi simplu am găsit hârtiile astea şi am deodată dorinţa de a le duce la destinaţia indicată pe plic. Nu mai ţin minte momentul în care am scotocit prin buzunarele lui Kostia, dar ştiu că eu am făcut-o. Şi oricum apare sentimentul ciudat că toată povestea nu s-a petrecut cu mine, de parcă pur şi simplu aş fi mers pe stradă şi aş fi găsit la rigolă portofelul cuiva. Şi că acum trebuie să înapoiez totul proprietarului, că pot să le arunc la cutia poştală...

Şi din nou în faţa ochilor îmi apare fotografia tinerei femei obosite cu copilul în braţe. Beau ceai şi mă uit la ea, la femeia asta. Mă gândesc la ea. În toată povestea asta ea este singura victimă nevinovată. Desigur, mai e şi copilul, dar, până va înţelege că a suferit ceva, vor mai trece nişte ani. La Kostia însă mă gândesc mai rar. Ocupaţia pe care şi-a ales-o l-ar fi dus, mai devreme sau mai târziu, la acelaşi sfârşit. Pot merge şi mai departe cu meditaţiile astea şi atunci pot trage concluzia că moartea lui timpurie a salvat multe vieţi. Însă ar fi o prostie, moartea lui a adus în fapt mai multe comenzi altor specialişti ai profesiei.

Fac pap din făină şi înfund tocurile ferestrelor, îndesând şi fâşii de ziar. Peste o jumătate de oră totul e gata. Nu mai e curent, deşi nu s-a făcut mai cald. Dar pentru toate e nevoie de timp, mai ales pentru ca, în apartamentul meu, caloriferele să încălzească într-adevăr aerul.

Beau ceai. Afară e tot seară de iarnă, lungă, geroasă și ascunsă.

De dimineață copiii se vor juca bucuroși cu bulgări, iar adulții vor chema miliția ca să-l ia pe bețivul înghețat azi-noapte în stația de autobuz. Și ziua scurtă de iarnă va goni mai departe.

Stau la masa din bucătărie, beau ceai și aștept să treacă iarna, așa cum barcagiii așteaptă topirea gheților pentru a putea traversa râul.

Interesant, oare la ce se gândește acum soția lui Kostia, sau mai bine zis, văduva lui? Poate și ea se uită pe fereastră? Iar alături doarme copilul, prea mic pentru a-l mai ține minte pe tatăl lui. Probabil îi e cald, e înfășat bine. Iar ei îi e frig. Îi e frig și e singură...

Poate o să fac cândva cunoștință cu ea. Întâmplător. Că doar am adresa ei și fotografia. O să fac cunoștință cu ea și o să încerc s-o ajut cumva. Dar cu ce?

Oare ce face acum soția mea? Unde este ea? Cu cine?

Nu, de fapt, asta nu mă mai interesează. Probabil soția mea nu e singură.

Oboseala îmi atârnă pe umeri ca un palton greu.

Hotarul dintre seara de iarnă și noaptea care urmează este insesizabil.

Vreau căldură, așa că mă duc să mă culc.

22

Au trecut câteva zile. Apartamentul meu s-a încălzit și acum, revenind acasă de la minus cincisprezece grade, ajung la căldură și confort. Această mare diferență de temperatură

de o parte şi de alta a ferestrei mă ţine în cea mai mare parte a timpului înăuntru. Dar înăuntru mă plictisesc, viaţa se limitează la băutul ceaiului şi cititul aceloraşi reviste cu reclame de doi bani. Zilele sunt umplute de aşteptare şi nu aştept decât un singur lucru, telefonul Lenei. Ultima dată ne-am văzut acum mai mult de o săptămână. De regulă ea sună mai spre seară, însă, de data asta, telefonul vine la prânz. Spune că a răcit tare şi că stă acasă. Când se va face bine, va suna.

Nici nu apuc să mă întristez de singurătatea mea care se prelungeşte, când telefonul sună din nou.

E Dima.

— Vino diseară. Să ne încălzim, spune.

Pe la opt ne închidem în acvariul lui. Dima aşterne masa obişnuită, dă drumul la casetofon şi toarnă în pahare vodcă cu lămâie.

În magazin e cald — lângă perete e un radiator electric deja înroşit.

— Ştii ce s-a întâmplat cu Kostia? întreabă Dima după al doilea pahar.

— Am citit în ziare.

— Acum îţi este dator, mai spune Dima. Nu şi-a făcut treaba...

Dau din mână.

— Ce să mai vorbim? Nu mai este... am rostit fraza precaut, ascultându-mi propria intonaţie, temându-mă să nu sune ceva fals. Şi acum nu mai vreau nimic...

Dima mă priveşte încordat în ochi, îşi trece limba peste buzele groase, de parcă i s-ar fi uscat. Şi pentru o clipă mă sperii de privirea lui. Mi se pare deodată că Dima ştie ceva. De groază îmi mai torn un pahar în afara rândului şi-l beau din patru înghiţituri.

Dima bagă mâna în buzunarul interior al scurtei sale de blugi. Scotoceşte mult, nervozitatea mă oboseşte şi mă decid — fie ce-o fi! Dacă mă pune la zid cu întrebarea, n-o să mai neg.

În sfârşit, scoate mâna din buzunar şi văd în palma lui un teanc de dolari. Pune dolarii pe masă şi se uită din nou încordat în ochii mei.

— Eu lucram cu Kostia pe încredere. Nu lua banii de la mine înainte. Dacă vrei, pot să vorbesc cu un alt om...

— Nu e nevoie! îl întrerup. Nu mai e nevoie!

Dă din cap înţelegător. Apoi oftează. Bea.

— Erai prieten cu el? îl întreb precaut.

— Ce mai e acum prietenia? Nu mai e nicio prietenie. Sunt numai afaceri. În Kostia puteai să ai încredere. Era un om normal. Dar ce să faci, asta-i viaţa... O să vină altcineva în locul lui.

„O să vină cineva în locul lui?!", repet eu în gând cuvintele lui Dima. Le repet şi mă gândesc: dar ce are în vedere? Sensul acestor cuvinte e ambiguu şi chiar se pierde, şi asta fără niciun fel de ajutor venit din partea vodcii cu lămâie; e pur şi simplu bogăţia limbii „mari şi puternice".

Şi dintr-odată mi se pare că sunt respingător de treaz. Torn din nou, şi pentru mine, şi pentru Dima, deşi el e destul de atins.

Dolarii încă mai sunt pe masă, dar sunt mai degrabă la îndemâna lui decât la a mea. Aş fi mai liniştit dacă nu i-aş vedea acolo. Îmi atrag atenţia, îmi e din ce în ce mai greu să-mi iau privirea de la ei. Dima observă asta şi, în ochii lui mijiţi, obosiţi ori de la lumină, ori de la vodcă, licăresc scântei jucăuşe. Scoate de sub tejghea un pahar de o sută de grame, toarnă acolo vodca din pahar, apoi îl umple. Se uită la mine cu un zâmbet amar şi, făcând semn din cap, adică „gata, mergem!", îl dă peste cap. Apoi ia cu degetele lui

groase, scurte, o hârtie verde de douăzeci, o mototolește și o miroase.

Nu reacționez nicicum la asta. Poate că nu așteaptă niciun fel de reacție. E pur și simplu beat. Iar eu îl invidiez că e așa departe de realitate încât nu-l pot ajunge. Cu atât mai mult cu cât vreau să dorm acasă.

23

Dimineață târzie de iarnă. Mă doare capul. De fapt, mă simt uimitor de proaspăt. Cu toate acestea, discuția de aseară cu Dima mi-o amintesc cu greu, numai fragmente. Și nu numai discuția — în buzunarul scurtei am găsit teancul de dolari și, alături, hârtia verde mototolită. Sunt chiar paraii de pe masă, dar nu mai știu cum au ajuns în buzunarul meu. Mai degrabă Dima mi i-a strecurat, dar cum puteam să nu observ asta? Că doar el era mai beat decât mine!

În rama ferestrei cu flori de gheață se vede cum ninge cu fulgi mari.

Iau micul dejun. Ceasul de perete ticăie. Ronțăi sendvișul cu parizer. Ceainicul începe să clocotească.

În suflet e liniște. Dima nu știe nimic și în fond de unde ar fi putut să afle? Acum pot să vorbesc cu el fără teamă și nervozitate, să cer detalii despre Kostia și soția lui. Deși Kostia nu mă interesează. Dar soția lui, a cărei față obosită mă privește adesea din mica fotografie, îmi e mereu prezentă în gânduri. Uneori mi se pare că o cunosc, că ne-am întâlnit. Și tocmai în clipele acelea, când fanteziile alungă pentru o vreme senzația de real, mă simt uimitor de plin de încredere și fericit. De unde vin fanteziile astea?

Frigul reduce dimensiunile obiectelor, contractă volumele — ţin minte asta de la fizică, din şcoală. Acum mi se pare că legea asta se referă şi la lucrurile care nu au volum fizic. Iarna scurtează, reduce ziua. Aceeaşi iarnă reduce, îmi micşorează lumea, mă face să petrec cea mai mare parte a zilei acasă, la căldură. Dar acum sunt singur şi deodată îmi este clar că senzaţia de singurătate se accentuează iarna. Singurătatea nu se supune legilor fizicii.

Singurătatea devine aerul pe care îl respir.

Ea dispune de visele mele, strecurând uneori acelaşi vis de câteva ori la rând, transformând odihna nocturnă în lecţii moralizatoare. În visele astea, ca şi în seriale, există anumiţi eroi şi anumite subiecte, şi există o eroină, frumoasă, diafană, cu ochi verzi şi păr blond. Şi în vise o privesc cu mare interes, dar imediat ce se încheie visul mă cuprinde o senzaţie de eliberare veselă, eliberarea conştiinţei din vis. Nu pentru că prefer realitatea viselor. Nu. Prefer viselor propriile mele fantezii cu personaje reale, nu de desene animate.

Dacă viaţa este într-adevăr o luptă cu singurătatea, atunci asemenea fantezii sunt unele dintre cele mai ieftine şi mai sigure medicamente.

Beau ceai şi mă gândesc la femeia faţă de care am o mare datorie. Mă gândesc la femeia despre care nu ştiu chiar nimic. Nu ştiu nici cum o cheamă.

Spre seară mă duc în Podil, ferm hotărât să aflu de la Dima cât mai multe despre familia care, din cauza depresiei mele recente, nu mai există. Încă ninge cu fulgi mari, care plutesc încet, leneş. Gerul nu se simte şi nu am chef să mă grăbesc. Atmosfera e de Crăciun, ca de basm, de pace şi linişte. Şi sunt şi oameni, şi chioşcuri, mai mulţi decât de obicei în spaţiul restrâns dintre cele două şiruri de magazine.

Când să mă apropii de micul magazin al lui Dima, mă opresc tulburat. În faţa mea, sub privirile mele, fulgii de zăpadă acoperă un morman negru, ars. Trec pe lângă el oameni, aruncând priviri curioase spre micul magazin.

Rămân nemişcat.

Alături se opreşte o bătrânică scundă, cocoşată, într-un palton lung verde-închis, cu un guler negru de caracul.

— De dimineaţă a ars, spune ea. Am văzut tot. Un tânăr a aruncat înăuntru o sticlă cu benzină, iar al doilea fuma şi a aruncat ţigara acolo! Şi imediat s-a aprins tot! Vânzătorul a sărit afară şi s-a trântit cu spatele în zăpadă, îi luase foc scurta...

Lumea mea se contractă din nou, până la limită. Nu ştiu unde să-l caut acum pe Dima. Nu-i ştiu nici adresa, nici numărul de telefon.

Mă satur repede să văd cum zăpada acoperă urmele incendiului şi o iau spre Braţkaia.

Pur şi simplu vreau să văd feţe cunoscute.

În cafenea e linişte. La masa mea stă un cuplu în vârstă. Beau în tăcere vodcă. Probabil au păţit vreun necaz, sunt prea bine îmbrăcaţi.

„Cafegioaica", când mă vede, îmi zâmbeşte prietenos.

Cu o sută de grame de Keglevici rămân acolo până la închidere.

24

Zilele trec. Nu sună nimeni. Afară cad uimitor de constant fulgi de zăpadă. Un şuvoi alb infinit.

Când privirea mi se opreşte pe fereastră, zăpada mă farmecă. Gândurile parcă se tem de ea. În asemenea momente

se ascund și eu rămân singur cu zăpada, dar nu ca om, ci pur și simplu ca un animal posesor al unor ochi, ca un lup sau un iepure. Ceva moare în interiorul meu și pot sta așa în fața ferestrei zece-cincisprezece minute, până ce vreun sunet străin mă face să-mi iau privirea de la zăpadă. Și atunci în mine se trezește sau, mai degrabă, apare omul obișnuit. Și acest om vrea să bea ceai — pune pe aragaz ceainicul. Acest om începe să se gândească și gândurile îi modelează dispoziția. De regulă se gândește la singurătatea lui, apoi la cei care ar putea să-l salveze, să-l smulgă din această singurătate, dar nu fac asta. Apoi pur și simplu la femei, pentru că acestui om i se pare că lupta cu singurătatea e obligația sacră a bărbaților dintotdeauna. La un moment dat, el oftează greu. Din gură îi iese cuvântul „prostii!". Apoi în cap i se instalează, pentru o vreme, liniștea. Și uite, pe furiș, cu precauție, apare încet, pur și simplu, imaginea mentală a femeii. Știe a cui este această imagine. Nu se împotrivește apariției ei. Poate că e chiar întru câtva bucuros. Se gândește pe îndelete la femeia asta. Și uneori nici nu se gândește, ci pur și simplu păstrează în minte pentru mai mult timp imaginea ei.

Iar zăpada zboară. Și singurătatea pare multiplicată, așa cum în copilărie se aduna mărunțișul în pușculița în formă de porc dăruită de tata. Îmi aduc aminte cum am spart această pușculiță și mi-am numărat împreună cu tata capitalul. Apoi mama a hohotit cu voce tare, cumva grosolan, ca bărbații, pentru că monedele adunate de mine nu ajungeau nici pentru jumătate din prețul unei pușculițe noi.

Gândurile zboară singure la dolarii înapoiați de Dima. Îi scot, îi pun pe masă. Și imediat am senzația că trebuie să mă spăl pe mâini. Dorința e cumva fizică, de parcă nu eu vreau să mă spăl pe mâini, ci mâinile vor să fie curate. Această senzație instantanee de dedublare îmi stârnește zâmbetul. Chiar eu arăt îngrozitor de penibil și amuzant.

Şi dorinţa de a mă spăla pe mâini după ce am pus mâna pe bani, şi încă pe dolari, e antologică şi banală, de parcă abia am citit vreo povestioară plină până la saturaţie de morală într-o *Literaturnaia gazeta* foarte veche.

După ce mă liniştesc treptat, mă spăl totuşi pe mâini şi continui să mă gândesc la aceşti dolari. După mai multe încercări de a stabili, dacă nu legătura mea cu ei, măcar relaţia dintre ei şi mine, deodată găsesc singurul cuvânt care pune lucrurile la locul lor. Îmi dau seama că dolarii ăştia sunt *străini*! Că pur şi simplu nu-mi aparţin. Imediat tensiunea fizică stârnită de ei dispare. Dispare şi senzaţia mâncărimii neplăcute a degetelor. Cum adică, sunt „murdari"? Toţi banii sunt „murdari", mai puţin cei proaspăt tipăriţi. Toţi banii trec prin mâinile şi buzunarele escrocilor, criminalilor şi corupţilor. Asta e soarta oricărui mijloc de plată.

Acum, când ştiu că sunt bani străini, ştiu şi ai cui sunt. Şi înapoierea acestor bani e numai o chestiune de timp şi de hotărâre din partea mea.

Iar afară tot ninge. Nu mă mai gândesc la bani. Mă gândesc la femeia căreia îi aparţin, deşi ea încă nu ştie acest lucru. Fotografia ei se află din nou în faţa mea. Alături e ceaşca de ceai nebăut.

Odată cu zăpada, peste oraş se lasă seara.

25

Mai trec două zile în compania singurătăţii şi a zăpezii.

Şi în aceste două zile văd în cele din urmă cum trebuie să-mi împlinesc datoria, fie ea şi una imaginată de mine.

Pun banii daţi mie de Dima într-un plic. Tot acolo pun şi hârtia de cincizeci din portofelul lui Kostia. Scriu pe plic

adresa lui Kostia și, trăgând încă puțin de timp, ies din casă pe la amiază. Pe Borșceakovka mă hotărăsc să merg pe jos. Îmi imaginez că o să-mi ia cam o oră și jumătate.

Aerul proaspăt, înghețat, îmi înviorează fața.

Merg încet și sunt conștient că asta nu se prea potrivește cu fermitatea mea matinală. Pe drum dau de un fast-food. Văd prin vitrina de sticlă oameni care beau cafea și mă bucur foarte mult. Intru, mă așez la o coadă mică.

Beau cafeaua încet. E amară, cam prea prăjită. De fapt, pot să nici n-o beau. Dar trag de timp într-o manieră masochistă.

Și când găsesc și blocul și scara, licăre o speranță că în spatele ușii de furnir vopsite în albastru nu va fi nimeni. Apăs pe butonul soneriei.

„Ei", îmi zic, „o să stau o clipă și apoi plec..."

Dar în spatele ușii se aud pași și eu îngheț într-o așteptare încordată.

Sunt privit mult timp prin vizor. Apoi o voce de femeie mă întreabă precaută:

— Pe cine căutați?

Nu sunt pregătit pentru o asemenea întrebare. Mă uit la vizor și nu știu de ce mă gândesc că vizoarele astea deformează chipul omului.

— ...Sunt o cunoștință a lui Kostia... rostesc fără convingere.

Ușa se întredeschide. Mă privește fața atât de cunoscută din fotografie, numai că acum e proaspătă, nu se mai vede nici urmă din acea oboseală din fotografie. Și părul e mai lung decât acolo. Părul e frumos, cu o strălucire castanie, și coboară pe umeri. Poartă o fustă lungă, neagră, și o bluză de lână de un roșu palid. Oamenii nu stau așa acasă, și mă

gândesc că se pregătea să plece undeva. Această bănuială mă bucură.

— Aveam o datorie față de el... Înțelegeți... Vă rog să mă scuzați, nu știu cum vă cheamă... Vocea îmi sună așa de nesigur, încât tensiunea i-a dispărut de pe față și din privire și-mi dau seama că mă va invita să intru.

— Marina, îmi întinde mâna.

Îmi rostesc numele.

— Intrați, se trage la o parte. Dar încet, Mișa doarme.

Dau din cap.

Mă conduce în bucătărie.

— Vreți o cafea?

— Da. Îmi pare rău că s-a întâmplat așa cu Kostia... încep eu. Nu vă e ușor...

Stă lângă aragaz și la cuvintele astea se întoarce și mă privește cu ochii larg deschiși.

— Știți..., începe ea cu o voce obosită. Între cuvinte face pauze lungi... Este așa de ciudat... Sunteți prima persoană care rostește așa de simplu condoleanțele... Când a murit, au fost multe telefoane. Unii oameni voiau să primească numai confirmarea morții lui. Parcă nu le venea să creadă, parcă li se părea că sunt păcăliți. Și simțeam nemulțumire în vocile lor. Erau foarte nemulțumiți de moartea lui. Dar nimeni, niciodată, nu a arătat că-i pare rău de noi, nu ne-a întrebat cum vom trăi fără el... L-ați cunoscut bine?

— Nu, la drept vorbind, nu prea... Aveam numai relații de afaceri... Scot din buzunar plicul și-l pun pe masă. Dar știam că pe el te puteai baza mereu... Era mereu gata să ajute... Uite...

Mă ascultă, dar nu se uită la mine, face cafeaua. Și de aceea îmi e greu să vorbesc. Și tac.

Liniștea mai durează vreo două minute. Apoi se așază în fața mea.

Bem cafea.

Se uită la plic. Îl ia în mână și se uită în el.

Aștept o reacție, poate de recunoștință, dacă nu în cuvinte, măcar în priviri. Dar nu i se mișcă niciun mușchi de pe față.

— E foarte greu, e foarte greu fără el, rostește ea rar, lăsând capul jos și uitându-se în ceașca de cafea. Și cu el era uneori foarte greu, dar nu așa... Stau aici și mă sălbăticesc. Băiețelul e încă mic, nu pot să ies cu el afară acum, pe gerul ăsta... Și nici nu mă pot rupe de el. Părinții lui Kostia nu sună. Ei cred că îi urăsc după moartea lui...

— Poate aș putea să vă ajut cumva?

— Mulțumesc, spune ea, dând din cap. Trebuie să aștept numai să treacă iarna, că apoi va fi mai ușor...

Mă uit la ea, cum stă în fața mea. Cu capul plecat, privind masa. E mai frumoasă decât în fotografie, mult mai frumoasă. Nu e de mirare. Și nu doar pentru că fotografia e alb-negru — culorile cu care am încercat eu să-i dau mental viață chipului ei semănau mai mult cu un retuș vechi, maroniu. Dar oboseala pe care nu o mai văd pe obrazul ei e totuși prezentă. E prezentă în voce, în mișcări, în poziția ei pe scaun.

Termin cafeaua.

Mă ridic de pe scaun.

— Să vă las poate numărul meu de telefon? Poate aveți totuși nevoie de ajutor?

Acceptă și atunci îmi scriu numărul de telefon în agenda de pe masă.

Îmi iau repede rămas-bun și ies.

În drum spre casă îmi dau deodată seama că nu am telefonul ei. Mă opresc. Mă uit la blocul ei de patru etaje din vremea lui Hrușciov, caut din priviri fereastra de la etajul doi. Nu am remarcat însă unde dau ferestrele ei. Și nici nu mai are importanță. Dar că nu am telefonul ei, asta e îngrozitor... Poate o să mă sune ea cândva?!

Și îmi continui drumul.

26

Înainte nu m-am gândit niciodată că sentimentul datoriei împlinite îți poate influența cumva dispoziția. Pentru mine noțiunea asta e mai degrabă livrescă, ca ceva din povestirile despre Pavlik Morozov[1]. Însuși cuvântul „datorie" impune întotdeauna o intonație sarcastică, desigur, dacă nu e vorba despre o datorie bănească. Dar eu încerc întotdeauna să evit datoriile în bani. Și uite, în al treizeci și cincilea an al vieții, pentru prima dată cuvântul „datorie" răsună în gândurile mele ca o noțiune curentă, deplină. Ca să nu mai zicem că, rostind acest cuvânt, sufletul mi-e liniștit. A apărut o anumită mulțumire sau mulțumire de sine. Mă gândesc la mine în mod pozitiv. Și toate astea din cauza sentimentului datoriei împlinite, mascată de o altă datorie, una bănească.

---

[1] Pionier rus (1918-1932) care și-a denunțat tatăl, președinte de colhoz, pentru tăinuirea unei părți a recoltei de cereale; denunțul lui a fost considerat de propaganda sovietică un act de eroism, el devenind pentru generații de copii un martir al revoluției, dedicându-i-se opere literare, piese de teatru și creații muzicale.

Probabil de aceea dimineața a venit pentru mine incredibil de devreme. Și bântui prin garsoniera mea plin de energie, fără să știu însă cum și pe ce să o cheltuiesc.

Afară se face dimineață — e încă întuneric, dar ferestrele luminate din blocul de vizavi parcă grăbesc venirea răsăritului târziu, de iarnă.

Începe o nouă zi.

Și aș vrea și eu ceva nou. O viață nouă? Senzații noi? Nu știu. Mai degrabă iluzii noi.

Se luminează vizibil. Natura dă la o parte cortina în spatele căreia începe o nouă zi. Și faptul că în această dimineață sunt martor al acestei ridicări de cortină îmi sporește încrederea că ziua va fi într-adevăr nouă, că tocmai în această zi va începe ceva nou în viața mea.

Cerul fără nori e de un albastru palid. Soarele, care nu se vede de la fereastra mea, își coboară razele delicate, galbene, pe zăpada scânteietoare. La ferestrele blocului de vizavi deja s-au stins luminile. Mă uit la ceas — zece fără un sfert.

Dar ziua nu-mi justifică așteptările. Iar seara mă sună Lena-Vika.

— Gata, te-ai făcut bine? o întreb.

— Da. Ți-a fost dor de mine?

— Am fost foarte singur... recunosc.

— Da?! răsună în receptor exclamația de uimire plăcută și depistez în această exclamație un zâmbet mulțumit. Pot să vin. Ce zici?

Mi-ar fi mai ușor să aud de la ea familiarul „vin peste o oră!" decât această întrebare prin care îmi cere acordul.

— Bineînțeles, vino! spun.

— Azi ai o voce cam ciudată, spune ea gânditoare și imediat adaugă mai vioi: Vin peste o oră.

Şi închide.

Iar eu stau la masa din bucătărie şi o aştept. Şi, în timp ce o aştept, mi se intensifică dorinţa de a o vedea, de a o îmbrăţişa. Sunt supărat pe ea, supărat pe singurătatea îndelungată. Dar nu trec nici zece minute de la telefonul ei, că o şi iert. O iert pentru că totuşi are nevoie de mine. Poate şi ea gândeşte tot cam aşa despre mine, crede că am nevoie de ea. Şi de aceea îşi aminteşte de mine. Dar această periodicitate, acest grafic invizibil, totuşi real în relaţiile noastre, după care ea când apare, când dispare, e cel care dă senzaţia de fragilitate şi de provizorat a relaţiei noastre. Viaţa ei dublă, numele ei dublu mă făc să cred că nu primesc totul de la ea nici când o îmbrăţişez, nici când o sărut, nici când dorm cu ea. „Ei şi ce?" protestează un alt gând. „Deviza « totul sau nimic » nu aduce nimic bun. Cei care vor totul de regulă nu primesc nimic." Că doar nici eu nu sunt pregătit pentru a mă consacra cu totul altcuiva, nici măcar unei femei.

Gândurile mele sunt întrerupte de soneria de la uşă şi sar, alerg la uşă. Nici nu mă aşteptam din partea mea la atâta bucurie când am deschis uşa, la atâta nerăbdare de a o vedea.

— Da' lasă-mă să mă dezbrac! Că doar n-am venit pentru o clipă!

Râde şi mi se pare cu adevărat fericită.

În sfârşit îi dau drumul. Îşi dezbracă haina lungă, neagră, cu bordură de blană pe marginea glugii, şi rămâne în nişte pantaloni negri şi un pulover de culoarea smaraldului. Îşi pune haina în cuier şi, încă râzând, se aruncă asupra mea.

— Ţi-a fost dor? Ţi-a fost dor? Da?

Apoi, după ce pasiunea stârnită de singurătatea mea recentă se potoleşte, scoate din geantă o sticlă de şampanie

și o pungă cu mâncare. La bucătărie le întinde pe masă și am brusc senzația de foame. În ultimele două săptămâni m-am hrănit cu ce-a dat Domnu', în general sendvișuri cu parizer. Până și cartofii fierți se dovediseră o delicatesă, dată fiind lenea mea. Iar acum pe masă avem un salam, o baghetă franțuzească, un pachet de unt, niște biscuiți turcești...

— Parcă e ajutor umanitar! spun. Mulțumesc!

Ea tot mai zâmbește.

— Ce să fac eu cu tine flămând?

— Dar ce să faci cu mine sătul?

— Aaaa! râde ea. O să-ți spun mai încolo! Când o să mănânci pe săturate! Când ai mâncat ultima dată?

— Am mâncat acum două săptămâni, iar de ciugulit, azi-dimineață, recunosc eu.

— Bine, scoate cuțitele, furculițele. Ai cartofi?

— Am vreo două kilograme...

— E clar, spune cu o voce poruncitoare. Azi e sărbătoare, dar mâine te duci după cartofi! Pune șampania în frigider, pe raftul de sus. Ai loc acolo?

— E o grămadă de loc! Deschid frigiderul și-i arăt Lenei spațiul gol din interior.

— Ei, și mai trăiești! dă ea din cap.

Peste o jumătate de oră cina e deja gata. Atmosfera de sărbătoare este amplificată de aranjarea mesei. Scot două pahare de cristal.

— Ar fi fost bun aici un buchețel de flori, rostește visătoare Lena, privind natura moartă pe care a creat-o.

Plec vinovat capul.

— Ei, lasă, dă ea din mână. Am zis așa, visez... Apropo, nu mi-ai dat niciodată flori.

— Păi niciodată nu știu când vii...

Cina începe cu șampania.

— Pentru ce? întreb, ridicând paharul.

— Pentru noi! rostește ușor Lena. Pentru faptul că ne-a fost bine, că nu am zăcut!

Cartofii fierți, rondelele subțiri și chihlimbarii de salam, franzela proaspătă, crocantă, cu unt. Sărbătoarea pântecului se împletește cu a sufletului, iar o atmosferă de bucurie furtunoasă îmi umple micul apartament.

— Merge casetofonul tău? întreabă Lena.

— Probabil, de mult nu l-am mai pus.

Scoate din geantă o casetă și mi-o întinde.

— Ia, pune-o!

Mă duc în cameră, pun caseta și revin. Muzica începe să se audă abia peste vreo două minute. Dar când se aude, furculița mi se oprește în aer cu bucățica de salam pe care mă pregăteam s-o bag în gură. Mă uit uimit la Lena. Iar ea zâmbește și desface șăgalnic palmele.

— Este Corelli... Dacă nu-ți place, pe partea cealaltă este rap, Kar men și Bulanova...

— Nu, îmi place. Pur și simplu nu știam că-ți place muzica clasică.

— Iar eu nu știu dacă îmi place sau nu. Uneori vreau s-o ascult. Este o muzică pură, ca un medicament. Mă liniștește când sunt nervoasă...

— Și ești adesea nervoasă?

— Nu, ridică ea din umeri. Uneori sunt. Toată lumea e așa. Și tu azi, când am sunat, aveai o voce nervoasă. Nu?

Dau din cap.

— Și de ce? întreabă.

— Ieri m-am dus să plătesc o datorie... Înțelegi, o cunoștință de-a mea a fost omorâtă, iar eu îi cerusem niște

bani, și uite, ieri m-am dus, i-am dat banii soției... Probabil după aceea am fost nervos, știi, mă temeam să mă duc acolo...

Lena dă din cap cu înțelegere.

— Și prietena mea a fost omorâtă acum o lună. A chemat-o la el un bețiv... Și a sugrumat-o. Iar eu am luat toate cărțile ei, să le citesc, ai ei au o bibliotecă marfă... Dar nu le mai dau înapoi... Las' să rămână la mine. Groaznic, abia făcuse optsprezece ani. Ai ei au dat o masă așa frumoasă...

— Hai să vorbim despre altceva! o rog.

Dă din cap. Pe față îi apare din nou zâmbetul.

— Toarnă! poruncește ea.

Șampania se apropie de sfârșit, dar mai am o rezervă de șliboviță ungurească și asta-mi sporește convingerea că, dacă se termină șampania, sărbătoarea nu se va încheia.

— Pentru ce? întreb, ridicând din nou paharul.

— Pentru noi! spune din nou Lena.

— Toastul ăsta a mai fost.

— Ce e bun trebuie să se repete, mă privește ea în ochi și zâmbește din nou, numai că de data aceasta mai ferm și mai încrezător.

Ne-am culcat târziu după miezul nopții și am adormit probabil spre ziuă. Energia mea, care m-a înviorat încă de dimineață, s-a epuizat în sfârșit. Dar nici ea nu avusese mai puțină energie, poate chiar mai multă, pentru că, spre dimineață, când mâinile mele obosiseră de atâtea îmbrățișări și mângâieri și moțăitul pusese stăpânire pe conștiința mea, mâinile ei încă mă mai mângâiau, iar buzele îmi atingeau ușor umerii, gâtul. Și eu stau nemișcat, parcă învins de ea.

27

Decembrie

Este decembrie și afară totul este acoperit de zăpadă scârțâitoare. Respirația ei geroasă pătrunde prin ferestruica deschisă și umple de prospețime aerul din apartament.

E a treia zi de când Lena o face la mine pe stăpâna și amândurora ne place asta, dar, probabil, din motive diferite. Numai uneori îmi apare un gând care mă întristează, gândul că asemenea momente frumoase, fericite, ale relației noastre s-au întrerupt nu o dată, și am rămas din nou singur în apartamentul încă impregnat de respirația ei. Și încă simțind această respirație, dar nevăzând-o, încep din nou să acumulez în suflet senzația de singurătate, încep să mă uit întrebător la telefonul tăcut, de parc-aș aștepta ajutor din partea lui. Încerc să alung aceste gânduri, să nu le dau posibilitatea să-mi strice sărbătoarea, deși sărbătoarea asta nu e doar a mea. E sărbătoarea *noastră*.

O observ pe Lena și-mi dau seama că iluzia de câteva zile a vieții noastre comune îi place la fel de mult cum îmi place și mie. De câteva ori pe zi punem caseta cu muzica lui Corelli. Nu, Lena nu e tulburată și nu are nevoie de acțiunea calmantă a acestei muzici. Pur și simplu duioșia viorilor se potrivește foarte bine cu atmosfera în care ne bucurăm unul de celălalt. Pe fondul muzicii acesteia e mai ușor să alung gândurile insistente despre caracterul vremelnic și trecător al acestor momente fericite.

Deja îmi dau seama ce vreau. Și vreau o permanență banală. Pentru senzația continuă de fericire am nevoie de socializare și de o relație cu o femeie. Și una, și cealaltă sunt

prezente în relaţia cu Lena şi numai graficul necunoscut al vieţii ei îmi distruge idila. Dar probabil numai eu am nevoie de această idilă. Poate că ea consideră că întâlnirile noastre lungi sunt un fel de drog care o ajută să trăiască în momentele celelalte, necunoscute mie, ale vieţii ei.

Nu vreau, mă tem să o rog să-mi dea mai mult. Pur şi simplu trebuie să-mi găsesc o ocupaţie care să mă distragă pe perioada absenţei ei. Numai că absenţa ei trebuia să fie doar temporară!

— La cină avem cartofi prăjiţi! anunţă ea veselă.

Şi se uită pe fereastră.

— E iarnă, însă ţăranii nu o duc boiereşte! răsună glasul ei sonor din bucătărie. Hei, mă auzi?

— Da, răspund.

— Când l-am studiat la şcoală pe Nekrasov[1], credeam că ţăranii o duceau bine în timpul ţarului. Iarna se odihneau. Iarna ţăranii o duceau boiereşte...

Vine în bucătărie.

— M-ai înnebunit cu ţăranii ăştia! zâmbesc.

— Păi ce, îţi imaginezi, o căsuţă în sat, iese un fum subţirel pe horn, înăuntru e căldură şi noi bem ceai cu dulceaţă de căpşune...

— Lângă samovar sunt eu şi Maşa mea, încep eu să cânt şi oftez.

Sună telefonul şi chiar mă minunez. Lena e aici, cine ar mai putea suna? Poate Dima?

— Alo, bună ziua, se poate cu Tolia? cere o voce feminină.

— La telefon, răspund.

— Vă rog să mă scuzaţi că vă deranjez... Sunt Marina, mai ţineţi minte, aţi trecut pe la mine... Soţia lui Kolia...

---

[1] Nikolai Alekseevici Nekrasov (1821–1878), poet rus revoluţionar, care condamnă în poemele sale viaţa grea a ţăranilor în timpul regimului ţarist.

— Da, da, spun.

— Știți... nu mi-e prea ușor să vă rog... dar pur și simplu nu am pe cine... N-ați putea să veniți astăzi pe la mine, la șase?

— Cred că pot, răspund precaut. Cu ce vă pot fi de folos?

Marina începe să râdă, îi aud în receptor respirația și aștept răbdător — probabil își alege cuvintele. Îmi aduc aminte de discuția purtată în bucătăria ei, îmi aduc aminte de pauzele ei lungi care transformau uneori fiecare cuvânt rostit într-o propoziție distinctă.

— Trebuie să ies neapărat azi pentru o treabă... pentru două ore... și nu am cu cine să-l las pe Mișa...

— Aaa! exclam eu.

— Ați putea? îi aud vocea în receptor, plină de așteptare neliniștită.

— Da, da, spun, dând din cap. La șase...

— Vă mulțumesc mult... oftează ea ușurată.

Pun jos receptorul, dar rămân lângă telefon, încurcat de această rugăminte.

— Cine era? întreabă Lena, arătând spre telefon.

— Marina, ții minte, ți-am povestit cum am dus banii ăia...

— Și ce vrea?

— Mă roagă să stau cu copilul două ore...

— Pe tine? se minunează Lena. Păi ce, știi să-i schimbi scutecele?

Râde.

Dar mie nu-mi arde de râs.

— O să te descurci! Lena mă bate pe umăr. Cât are copilul?

Ridic din umeri.

— Cred că vreo câteva luni...

— Dar suporți plânsetele copiilor? mai întreabă Lena zâmbind.

— Nu știu, încă nu am trecut prin asta, încerc să glumesc fără succes.

Sunt încurcat de această rugăminte, dar și telefonul Marinei s-a insinuat oarecum agresiv în lumea noastră comună, deși temporară. N-a sfâșiat numai liniștea. M-a făcut să-mi aduc aminte de Kostia, de toată povestea. Și gândurile mele încep să deruleze trecutul recent, parcă încercând să găsească ceva acolo. Deodată, pentru o clipă, uit de Lena, dar îmi revin imediat și, pentru a mă împotrivi și mai mult trecutului ieșit la suprafață pe nepusă masă, mă apropii de ea. Îi privesc fața, încercând în felul acesta să-mi alung tot din minte, cu excepția imaginii ei.

— Ce e cu tine? întreabă ea speriată. Îți tremură mâinile!

— Atunci îmbrățișează-mă! o rog, nefiind în stare să zâmbesc, dar încercând să vorbesc cât mai moale, cât mai delicat, pentru ca vocea să țină loc de zâmbet.

Câteva minute rămânem nemișcați. Inspir mirosul părului ei, șoptind ca o incantație: „Te iubesc! Te iubesc!" Și nu mă mai gândesc la sensul acestor cuvinte. Parcă pe mine mă liniștesc, pentru ca mai târziu, poate peste vreo jumătate de oră, să îmi dau seama că pentru mine Lena este cum e muzica lui Corelli pentru ea. Ea este calmantul meu și, în același timp, liniștea mea. Iar cuvintele „Te iubesc!" sunt în cel mai înalt grad o expresie a recunoștinței. Sunt ca un milion de „mulțumesc" care-și concentrează încărcătura, energia într-o propoziție scurtă, o propoziție-incantație. N-am născocit asta, pur și simplu am înțeles semnificația acestei fraze, așa cum îmi pare ea acum, nu folosită aiurea, în situații care cer expresii mai simple, banale.

Sunt fericit și acum pot zâmbi ușor, numai Lena, pe care încă o mai strâng la piept, deocamdată nu-mi poate vedea zâmbetul.

28

Seara

E întuneric când mă apropii de blocul Marinei. Deschide literalmente în clipa în care sun, încă nu reușesc să-mi las jos mâna. Parc-a stat de pază la ușă.

— Bine că ați venit totuși, spune. Intrați, dezbrăcați-vă... Peste cinci minute trebuie să plec... Puteți să puneți aici scurta, nu vă e frig cu ea afară ? Uitați papucii...

Mă schimb.

— Fac repede o cafea... Haideți deocamdată la bucătărie. Sunt așa de bucuroasă că ați putut veni... Mai întâi mă gândisem să chem pe una dintre vechile mele prietene să stea cu Mișa, dar nu le-am mai văzut după înmormântare și m-am temut că vor apărea amintirile, lacrimile.

Era clar că Marina chiar se grăbește, vorbește de parcă nu s-ar asculta, repede, greu inteligibil.

E îmbrăcată în blugi și geacă de blugi, de sub care se vede un pulover verde. Abia acum observ că are ochii căprui. Și în aer se simte un miros dulceag de parfum, chiar și aroma cafelei, acum, când deja țin în mână ceșcuța de ceramică, se dovedește mai slabă decât acest parfum.

— La ora șapte să-i dați de mâncare, uitați, biberonul e aici, pe calorifer... Dacă vi se face foame, să nu vă jenați, aveți în frigider... Pe la opt mă întorc. Da, dacă va începe

să plângă, acolo, sub pătuț, sunt scutece de unică folosință, este foarte ușor, e desenat pe pachet cum trebuie schimbate.

Mai apucă să mă conducă în cameră și să-mi arate băiețelul care doarme liniștit, trăgându-și nasul în somn.

— Și dacă la șapte încă va dormi? întreb precaut.

— Se va trezi, spune convinsă Marina. Copiii mici sunt precum câinii lui Pavlov. Odată ce i-ai învățat cu orarul, chiar ei îl respectă... La revedere...

Trântește ușa și mă lasă în liniștea apartamentului străin. Într-un asemenea apartament cu două camere am locuit cândva cu părinții, numai că la ultimul etaj, la al patrulea. Restul e la fel — două camere una lângă alta, o cutiuță-toaletă, o cutiuță-baie cu varul tavanului înnegrit din cauza umezelii, și o bucătărie cu o ferestruică sub care se afla în mod tradițional principalul obiect din tablou: măsuța de bucătărie cu blat din plastic pe care fuseseră desenate de geniul unui designer simplut frunze de arțar de un verde palid. Blatul mărginit de o bandă de aluminiu, sub care, de regulă, se adună firimituri de pâine și alte resturi din bucătărie.

Acest apartament e însă mult mai îngrijit decât al nostru, tavanul aici e mai alb, iar ușile furniruite vopsite tot în alb lucesc. Ușa celei de-a doua camere e închisă, dar știu că acolo e dormitorul. În apartamentele de genul ăsta dormitorul se află în cea de-a doua cameră decomandată.

Mă uit în jur. Mă așez pe canapea. Mă uit la pătuțul copilului, cumpărat mai mare, la copilul înfășat, pe care-l cheamă Mișa. Ocupă probabil o treime din pătuț. Doarme. Și pentru o clipă simt în suflet pace și liniște, de parcă m-aș afla acasă și totul ar fi în ordine, cu mine, ca și pentru alte milioane de oameni — și copilul e al meu, și televizorul Elektron, care ocupă tot colțul de lângă ușa de la balcon, și

vazele de cristal din servanta nemțească, și cele trei tomuri necitite despre cei trei muschetari și, tot necitita, dar minunat editata, în tiraj de două milioane de exemplare, „biblie sovietică": operele lui Pușkin în două volume. Dar clipa se duce și mă aflu din nou într-un apartament străin, necunoscut, și mă uit la deșteptătorul de pe televizor. Până la opt mai e o oră și cincizeci. Interesant, oare Lena a început să facă cina? A promis pentru astă-seară cartofi prăjiți. Viața nu e așa de variată, cândva, acum doisprezece ani, aveam o prietenă căreia îi plăcea să-mi prepare cartofi prăjiți. Dar asta a fost așa de demult, că nu mai țin minte chipul acelei prietene.

Mă ridic de pe canapea, mă plimb prin cameră. Observ pe suprafața lăcuită a televizorului un strat de praf, nu foarte gros, dar suficient pentru a desena pe el cu degetul. Și scriu, cu litere rotunde, lângă deșteptătorul ce ticăie: „Bună seara". Mă duc în bucătărie, găsesc ceai indian pe raftul de deasupra aragazului și pun ceainicul pe foc.

Îmi spun în gând că de la bucătărie trebuie să înceapă „însușirea" unui apartament străin. Și, într-adevăr, în bucătărie mă simt mai bine. Poate pentru că am mai stat aici o dată, când am venit să aduc dolarii? Și acum mă așez în același loc, în dreapta ferestrei. Ceainicul începe să șuiere și acest sunet domestic se revarsă plăcut în liniștea din jur, făcând-o mai agreabilă și înmuind-o. Iar afară seara de decembrie, fără vânt, ascultă circulația zgomotoasă a tramvaielor. În întuneric sunt împrăștiate luminițe galbene și una dintre ele — cel mai apropiat felinar — luminează copacii dezgoliți și Jiguli-urile albe, parcate lângă bloc.

Ceaiul tare accelerează curgerea timpului și, când revin în cameră, ceasul e deja șapte fără un sfert. Arunc o privire spre pătuț — copilul încă doarme.

Pe la șapte iau de la bucătărie biberonul și mă aplec din nou deasupra copilului, dar ochii lui sunt tot închiși. Doarme dus, iar eu zâmbesc, amintindu-mi cum Marina, la plecare, i-a comparat pe copii cu câinii lui Pavlov.

Însă mi s-a făcut foame mie și, revenind la bucătărie pentru a pune biberonul la căldură, pe calorifer, deschid frigiderul. O mulțime de gustări: unt, cașcaval, salam, nu mâncare gătită. Probabil Marina nu face des mâncare. Încălzesc ceainicul și fac două sendvișuri, după care mă așez din nou la locul meu, în dreapta ferestrei. Începe să sune telefonul și ies pe hol. Ridic receptorul.

— Alo, alo... spun, dar de pe fir se aude numai respirația cuiva.

Pun receptorul în furcă și mă întorc la masă. Probabil cine-a sunat a crezut că a greșit când a auzit vocea mea.

Continui să beau ceaiul care ucide timpul așa de minunat, de plăcut.

Mai trece o jumătate de oră și mă aplec din nou asupra copilului, strângând în mână sticluța caldă cu lapte. Dar copilul tot mai doarme și nu mă decid să-l trezesc. Sun acasă ca să o întreb pe Lena ce să fac.

— Important este să nu intri în panică! spune ea. Pur și simplu acum vrea mai degrabă să doarmă decât să mănânce. Când va dori cu adevărat să mănânce, o să auzi. Apropo, deja am curățat cartofii.

— Peste o jumătate de oră trebuie să vină și pornesc imediat spre casă!

Și din nou se lasă liniștea.

Curgerea timpului s-a încetinit și mă enervez. Parcă tocmai liniștea mă enervează. Ea e aici stăpână și faptul că nu o tulbur dovedește că mă supun ei; deși totul e mascat așa de bine trecând drept calm, drept temere de a deranja

somnul copilului căruia de mult ar fi trebuit să-i fie foame și să plângă cu un glăscior ascuțit de pisică. Dar el tace, de parcă se supune și el liniștii ăsteia. Și din nou mă aplec deasupra lui, ating cu degetele obrăjorul cald, ușor transpirat. Dar doarme. Și mă uit cu atenție la fețișoara lui miniaturală, pe care încă nu sunt trăsături și linii. Cu cine va semăna? Dar cu cine seamănă acum? La vârsta asta copiii par mai degrabă să semene unii cu alții... Și deodată încep să caut din priviri prin cameră fotografii ale lui Kostia, vreau să contemplu în liniște fața lui și să încerc s-o compar cu fața copilului. Undeva trebuie să fie fotografia cu panglica de doliu pe unul dintre colțurile de jos. Locul pentru pecetea morții. Dar mă uit și nu văd nicăieri această fotografie. De fapt, nu sunt deloc fotografii, nici măcar pe raftul cu cărți de pe servantă... Poate a strâns fotografiile pentru a lăsa în urmă trecutul? Dar în dormitor, pe noptiera de lângă pat, probabil că se află fotografia lui.

Intru cu grijă în dormitor, aprind lumina și văd un pat larg de lemn, o noptieră pe care se află un radio, un mic deșteptător, o oglindă rotundă, alături de care se află un teanc de reviste, cea de deasupra e Burda, iar pe pernă o carte din care iese o scrisoare folosită ca semn. Mă apropii, sunt curios ce citește seara. Henrich Böll, *Casa fără stăpân*. Doamne! Oare nu e o prostie să citești această carte și, în același timp, să ascunzi fotografiile soțului mort? Dau din cap și-mi aduc aminte din nou de timp. Deșteptătorul de pe noptieră arată opt și cinci. Închid lumina în dormitor și revin în cameră.

Copilul încă doarme și asta mă enervează. Dar nu-i nimic, în curând va veni ea și se va ocupa de el, o să-i dea de mâncare, o să-l îngrijească. Iar eu o să mă duc acasă și o să mănânc cartofi prăjiți. Se pare că îmi e din nou foame.

Mă așez în fotoliu și îndur liniștea asta numai pentru a auzi în cele din urmă pocnetul yalei și scârțâitul ușor al ușii care se deschide. Dar ceasul de pe televizor continuă să numere minutele și niciun fel de alte sunete nu tulbură liniștea. Mă enervez tot mai tare. Mi se pare că bebelușul se preface că doarme. Pur și simplu mă urăște și nu vrea să primească mâncarea de la mine. Desigur, e o aiureală. Copilului, cât e încă mic, îi e total indiferent cine îi dă să mănânce. Important este să primească de mâncare. Mă liniștesc pentru câteva minute, dar privirea căzând asupra ceasului mă aduce din nou în stare de nervi. E deja opt și douăzeci. Acum ar fi trebuit să ajung acasă...

Ies pe hol. Sun acasă.

— Unde ai dispărut? întreabă Lena.

— Încă n-a venit, ce să fac? întreb disperat și imediat observ că, atunci când vorbesc cu Lena, enervarea chiar se transformă în disperare.

— Halal mamă! se minunează Lena. Și nu a dat telefon?

— Nu.

— Ei, ce să faci? Văd cum Lena, stând în camera mea, lângă telefon, ridică din umerii mici. Doar n-o să-l lași acolo singur... Așteaptă. Doar că mie îmi e foame, o să mănânc fără tine. Dar îți las și ție!

— Ascultă, poate trebuie să trezesc copilul? N-ar fi vremea să mănânce?

— Mă întrebi de parcă aș fi mamă-eroină! Dacă vrei, trezește-l!

— Bine, pa! mă grăbesc să închei convorbirea pe un ton pașnic.

— Te pup, spune ea și închide.

Revin în cameră și mă opresc lângă pătuțul copilului. Mă aplec și văd că bebelușul deja s-a trezit, ochișorii lui

mici sunt deschişi. Se uită la mine şi-şi mişcă buzele. Oftez uşurat, mă duc după biberon şi mă aplec din nou deasupra lui. Mă joc puţin cu sticluţa deasupra capului lui, aşteptând să văd ceva care să semene cu un zâmbet, dar expresia feţei copilului nu se schimbă. Numai ochii îi deschide mai tare. Apropii biberonul de gura lui, dar parcă nu observă asta. Se uită la mine şi în ochii lui mici — nu-i disting nici măcar pupilele — mi se pare că văd răceală şi duşmănie. Încerc să-i îndes tetina în guriţă, dar parcă îşi încleştează fălcile. „Ei, dracu' să te ia!", îmi spun. „Dacă vrei să mori de foame, n-ai decât! Iar eu o să am grijă de nervii mei, şi-aşa au luat-o razna în ultima vreme!"

Duc laptele la bucătărie. Mă aşez din nou la masă. Dacă aş fi fumat, ăsta ar fi fost cel mai bun moment pentru o ţigară, dar Dumnezeu m-a ferit de acest obicei. Pot să mă relaxez cu o cafea sau cu alcool. Cafea nu vreau. Mă uit în frigider. În raftul de pe uşă se afla o sticlă începută de coniac. Dar nu am chef nici de coniac.

În liniştea din bucătărie încă mai persistă mirosul dulceag al parfumului. Liniştea asta parcă subliniază prezenţa mirosului, îngheţând auzul prin lipsa sunetelor. Oboseala zilei o simt mai întâi în ochi. Vreau să-i închid, dar nu pentru a adormi. Pur şi simplu au obosit să privească şi să vadă acest apartament, acest copil care mă enervează şi, în acelaşi timp, mă sperie cu muţenia şi imobilitatea lui. Şi închid ochii şi-mi zic: „Doamne, ce fac eu aici?" Şi imediat, ca un răspuns din partea acestui Dumnezeu, în minte îmi apare un gând-explicaţie liniştit şi calm: „Îţi îndeplineşti datoria." „Din nou?" „Da, din nou. Şi nu pentru ultima oară. Acum eşti îndatorat pentru multă vreme." „Pentru totdeauna?" „Nu, nu te teme. Numai cât timp îţi aduci aminte de ea."

Şi vreau să uit de tot, şi cu cât încerc mai tare să uit, cu atât îmi apare mai mult în memorie tabloul serii ploioase de toamnă, luminiţele de sticlă spartă pe asfaltul curţii pustii şi raza lanternei — un ochi galben, rotund, care priveşte curios trupul căzut pe asfalt.

Totuşi scot din frigider coniacul şi îmi torn puţin în ceaşca de ceai.

Îl beau ca pe un medicament. Fără să mă gândesc la un motiv sau la un toast.

Iar ceasul e aproape zece. Există şi în bucătărie un ceas rotund, de perete.

După coniac aş vrea să mănânc ceva, şi-mi mai fac două sendvişuri.

În timp ce mănânc, ascultându-mi zgomotul fălcilor, uit şi de copil, şi de Marina. La un moment dat mi se pare că bebeluşul a început să plângă în cameră şi înţepenesc, trăgând cu urechea. Dar nu plânge. Mai degrabă e un sunet izolat, numai că şi ăsta poate fi un joc al imaginaţiei. Şi nu mă duc acolo. Rămân în bucătărie, de parc-ar fi singurul loc din apartament în care mă simt în siguranţă. Mai beau puţin coniac şi, uitând fericit de copil, polemizez cu propria persoană referitor la împlinirea datoriei. Mă cert mult timp şi confuz cu mine însumi, dar şi polemica asta probabil că seamănă mai mult cu o bolboroseală beată, interioară.

Deodată, când sunt foarte cufundat în gânduri, se aude pocnetul metalic al yalei care se deschide. Uşa scârţâie şi eu tremur. În bucătărie intră Marina. Cu o faţă tulburată.

— Pentru Dumnezeu, vă rog să mă iertaţi! S-a întâmplat...

Ciudat, dar nu simt faţă de ea niciun fel de ranchiună. Mă ridic de la masă. Privirea îmi alunecă pe ceasul de pe perete.

Ora douăsprezece și jumătate!

— Nu a mâncat nimic... îi spun. Nimic... Plecând, mă uit din nou la ceas, dar acum cu o oarecare lipsă de încredere și cu speranța că nu arată ora bună.

— Probabil s-a speriat de dumneavoastră. Nu m-am gândit la asta... Că doar nu a mai văzut pe nimeni în afară de mine... Cum o să ajungeți acum așa de târziu?... Și eu am venit cu taxiul... Am așteptat o jumătate de oră autobuzul... am înghețat...

„Păi ce să fac, să rămân aici?!", îmi spun, mergând spre cuier.

Când ies, mai aud de câteva ori pe un ton vinovat „mulțumesc" și „mă iertați". Îmi iau la revedere sec.

Afară e rece și pustiu. Merg de-a lungul străzii, ridicând de fiecare dată mâna în speranța că mă va ajunge vreo mașină. Dar mașinile rare trec pe lângă mine.

Pe la două ajung acasă pe jos.

Lena doarme deja. Când mă bag în pat, îi aud mormăitul somnoros:

— Doamne, ești așa de rece!

29

Mă trezesc târziu, spre unsprezece.

Trag cu urechea la liniștea din apartament și-mi dau seama că am rămas iar singur. A început o altă pauză în relația mea cu Lena. Cât o să dureze oare această pauză: o săptămână sau mai mult?

De data asta întâlnirea mi s-a părut destul de scurtă, numai patru zile, și îmi zic: oare nu din cauza întoarcerii

mele târzii a plecat, fără să mă trezească și fără să aștepte să mă trezesc? E cam prea copilăresc să se supere pentru cina ratată cu cartofi prăjiți, cu atât mai mult cu cât știa unde sunt și ce fac. Dar ea e totuși un copil, cu toate toanele implicite și adorabilele mofturi. În final, tocmai asta, imaginea ei de copil, îmi place.

În bucătărie ceainicul e încă fierbinte. Mă uit cu speranță pe masă — nu e niciun bilet.

De fapt, nu e nimic uimitor pentru mine. O simt deja foarte bine pe Lena. Ar fi o prostie să aștept de la ea un bilet sau o scrisoare — e total lipsită de acest amestec necesar de romantism și sentimentalism. Voință, hotărâre și pasiune — astea îi alcătuiesc caracterul. Cândva poate va deveni soția ideală a unui bărbat lipsit de voință. Și-l va suporta numai pentru a avea unde să se întoarcă după aventurile furtunoase de scurtă durată... Până atunci... Până atunci rămân din nou singur, captiv în așteptare, captiv total în acest grafic al vieții ei total necunoscută mie. Dar în dimineața asta nu sufăr prea mult din cauza dispariției ei neașteptate. Încă mai sunt plin de ea, de săruturile ei, de patima ei. Senzația unui fel de sațietate mă liniștește.

Mă hotărăsc să-mi petrec foarte tihnit ziua asta, să nu ies nicăieri. Dar mai întâi dau drum la apa caldă și aprind focul la ceainic.

Trec câteva zile și, spre bucuria mea, observ că singurătatea nu mai are asupra mea aceeași putere ca mai înainte. Nu, viața mea n-a devenit mai variată. Aștept ca și înainte să depășesc această liniște obișnuită, știind ce va veni după ea. Dar așteptarea asta nu mă mai enervează. Seara, stând la o cană de ceai în bucătărie, îmi spun că, într-un anume sens, am devenit chiar eu un „câine al lui Pavlov". Numai că în locul profesorului Pavlov se află Lena, care m-a obișnuit pe

nesimțite cu așteptarea telefonului ei. Poate că ea nici nu se gândește la asta, poate că așa s-a întâmplat. Dar, în acest moment, simt foarte clar un anumit experiment impus în relația noastră. Și, într-adevăr, deja de atâtea ori m-am gândit nemulțumit la „graficul" întâlnirilor noastre, considerând acest „grafic" viața ei. Cad pe gânduri: cum e viața ei în zilele în care nu e cu mine? Pe Hreșceatîk? Puțin probabil. Pentru Hreșceatîk îți ajunge o oră, hai, două. Mai mult, pe frigul ăsta ar putea să lipsească total din grafic. Ce va fi la primăvară, când se va încălzi și viața se va „topi"? Cât timp mi se va aloca atunci mie în graficul ei? Nici nu vreau să mă gândesc la asta și-mi stăpânesc rapid gândul. Revin la gândul despre experimentul la care particip. Câinele lui Pavlov nu cerea niciodată singur de mâncare. Aștepta semnalul — aprinderea beculețului. Însă eu aștept un alt semnal — unul telefonic. Mă amuză acest gând. De fapt, îmi zic, în orice relație dintre un bărbat și o femeie întâlnim experimentul, și cel mai mare dintre ele este viața obișnuită de familie. Așa că nu sunt singurul care trebuie să se simtă ca un câine al lui Pavlov.

30

Ieri, în liniștea apartamentului meu, a răsunat telefonul.

Afară ningea din nou.

Ceasul arăta doisprezece și un sfert.

Stăteam în fotoliul de lângă telefon și citeam scrisori străine — *Corespondența dintre Maiakovski și Lili Brik*. Căutam în ele iubire și romantism, însă găseam numai o prosteală jucăușă.

Zbârnâitul telefonului m-a făcut să tresar. Între timp relaţia mea cu singurătatea se schimbase total, până şi „singurătatea forţată" se transformase pentru mine într-o izolare aproape voluntară.

Fără să mă îndepărtez de dragostea dintre Maiakovski şi Lili Brik, am ridicat receptorul.

— Alo? Tolia? a întrebat o voce cunoscută de femeie.

— Da, am răspuns.

— Marina la telefon, soţia lui Kostia... Voiam să vă mai cer o dată iertare pentru seara aceea. Cum aţi ajuns acasă?

— Bine, fără aventuri...

— Slavă Domnului! Mi-am făcut atâtea griji... Ştiţi, mă simt aşa de vinovată faţă de dumneavoastră... Spuneţi, aveţi puţin timp în seara asta?

M-am încordat în aşteptarea unei alte cereri de ajutor. Numai de n-ar trebui să stau iar cu copilul!

— Da... am răspuns.

— Veniţi la cină... pe la şapte.

Încordarea m-a părăsit şi am oftat uşurat:

— Mulţumesc, o să vin.

Conversaţia telefonică m-a îndepărtat de Maiakovski şi Lili Brik. Am aruncat cartea pe canapea şi m-am dus la bucătărie să beau o cafea.

O cafea tare, cu gustul zăpezii ce cădea pieziş afară. Biologia şi geometria vieţii, despărţite de sticla transparentă. Două spaţii, unul dintre ele închis şi transformat într-o lume aparte, ruptă de natură. Lumea mea proprie, nu sufletească, ci total fizică. Pur şi simplu cadrul vieţii mele. Şi doar eu decid când şi cât aer proaspăt las în acest mediu, când să prelungesc lumina zilei cu ajutorul electricităţii şi când să o reduc, acoperind fereastra cu draperia. Puterea asupra spaţiului închis este sursa unei bucurii temporare,

a unui „sentiment fugar de satisfacție profundă". Puterea limbii asupra ceștii de cafea — amăreala cafelei trebuie îndulcită, și mâna se duce cuminte spre linguriţa de zahăr, iar ochii veghează atent să nu fie prea mult zahăr, poate e nevoie numai de o jumătate de linguriță? Un joc involuntar, inconștient, care însoțește orice mișcare, orice dorință. De fapt, dorința însăși este manifestarea puterii. De aici au apărut numeroase adevăruri originale, de tipul: „Dorința femeii este lege", „Clientul (adică cel care dorește ceva) are mereu dreptate". Lumea este construită din dorințe, inclusiv una dintre cele mai importante, dorința de a te supune. Mi se pare că îmi dau seama cum a apărut această dorință. Totul a început cu femeia...

Mi-am amintit de soția mea. M-a părăsit pentru că am refuzat să mă mai supun voinței ei. Asta nu mi-a adus bucurie și, până la urmă, a găsit omul care să-i refacă armonia vieții prin supunerea lui. Mă bucur pentru ea. Pentru mine, pentru eliberarea mea. Dar, având un caracter slab, fiind un om moale, îmi suport destul de greu singurătatea, sufăr că lipsește femeia față de care să mă supun în chip spontan. Așa suferă mereu poporul rus de lipsa unui țar bun. Îmi imaginez că această femeie e moale, tandră și destul de deșteaptă pentru a mă face să mă supun dorințelor ei, pentru a face din asta o sursă de bucurie și de mulțumire.

Și uite, singurătatea își pierde greutatea, se transformă în izolare, iar izolarea — de mult starea preferată a monahilor — contribuie la meditație și autoperfecționare. E adevărat, autoperfecționarea nu e ținta mea, fac parte din acea categorie de oameni care preferă să fie învățați de viață. Însă uite, chiar îmi place să meditez.

Și afară tot ninge.

Îmi beau cafeaua și continui să meditez la natura dorințelor, bucurându-mă de concluziile neașteptate, de parcă aceste concluzii ar demonstra caracterul extraordinar al minții mele.

31

Seara m-am dus la Marina. Eram într-o dispoziție bună. Am găsit un tramvai la dus și am urcat în el, privind orașul hibernal ce se vedea pe fereastră, orașul în care m-aș fi născut cu plăcere încă o dată fără să mă tem că voi repeta greșelile vieții precedente. Sufletul îmi era neobișnuit de ușor. În aer simțeam apropierea sărbătorilor, de parcă tramvaiul mă ducea la un carnaval al străzii sau măcar la sărbătoarea noastră națională.

Se apropia sfârșitul anului și invitația la cină putea fi interpretată ca începutul unei serii lungi de sărbători care se încheia în mod logic cu masa de revelion.

„Ar fi fost frumos să fi luat niște flori", mi-am spus, știind că nu am de unde cumpăra flori pe drum.

Marina m-a întâmpinat cu un zâmbet. Sub cuier mă așteptau deja papucii, pe care mi i-am pus imediat.

Masa era pusă în prima cameră. Nu era vorba de niciun fel de cină romantică. Niciun fel de sfeșnice pe masă. O aranjare îngrijită, salam și cașcaval felii. Mâncarea caldă era încă la bucătărie, iar sticla de vin roșu era deja pe masă, dar nedeschisă — mă aștepta.

Am observat deodată că lipsea pătuțul copilului. Marina s-a dus la bucătărie și, din curiozitate, am aruncat o privire și în dormitor — acum pătuțul se afla acolo.

Mi-a trecut prin minte un gând ciudat, de parcă eram în vizită la Kostia, nu la Marina. Pur și simplu el era reținut pe undeva și noi ne-am decis să-l așteptăm. Și imediat în conștiință, prin vreun impuls, a apărut din nou sentimentul de vinovăție. Și gândul provocat de el mă întreba: „Cum poți să vii în casa pe care ai distrus-o?" Dar nu m-am speriat de această întrebare, de parcă aș fi avut o imunitate psihologică puternică. Pur și simplu mi-am adus aminte că îmi îndeplinesc datoria.

În acel moment în cameră a intrat Marina. A pus pe masă un vas mare cu pârjoale și cartofi fierți.

— Vai! Pâinea! și-a adus aminte.

— O tai eu! a răsunat ferm vocea mea și am pornit după ea la bucătărie.

Apoi am găsit tirbușonul și am destupat vinul. Ne-am așezat la masă. Am luat paharul în mână și imediat m-a cuprins tulburarea — situația cerea un toast și deodată mi s-a părut că nu ar fi potrivit să rostesc un toast în acest apartament, ar fi fost la fel de deplasat ca și glumele la o înmormântare. Și privirea mi-a alunecat din nou pe pereți, în căutarea dovezii doliului, a vreunei panglici negre, a vreunei fotografii... Mi-am amintit cum căutasem fără niciun rezultat fotografiile lui Kostia. Și din nou am avut senzația că e viu și că va veni. Nu degeaba Marina spunea și acum că e soția lui Kostia, și nu văduva lui. Țineam paharul în aer și simțeam că mâna îmi tremură. Iar Marina se uita la mine oarecum ciudat, avea și ea în mână paharul cu vin. În sfârșit, a spus:

— Ei, pentru Anul Nou care se apropie!

Și am susținut bucuros acest toast, am ciocnit și sunetul cristalului a sporit liniștea din apartament, alungându-mi încordarea.

— Să pun muzică? a întrebat Marina, aşteptând să termin de băut vinul.

Am dat din cap că da. A adus casetofonul din dormitor. L-a deschis. A început să se audă un jazz uşor.

— Merge? s-a uitat ea la mine cu o privire supusă.

— Da.

Am simţit că vrea să vorbească, dar eu nu ştiam cum să încep discuţia. În liniştea deplină era totuşi ceva neplăcut, era ceva de doliu, ceva de parastas. Mi-am pus iar vin, era modul cel mai simplu de a umple liniştea.

— Pentru ca tot ce e rău să rămână în anul acesta, iar ce e bun să vină în noul an! am rostit eu toastul şi imediat mi-am spus că lucrul ăsta putea fi înţeles în mai multe feluri.

Dar Marina a dat din cap, zâmbind. A băut puţin.

— Să dea Dumnezeu ca acest an să nu se repete... a oftat ea, dar pe faţă mai avea încă zâmbetul.

— Şi eu aştept să se termine anul acesta, am recunoscut. A fost cel mai prost an al vieţii mele, am continuat şi am tăcut. M-am uitat la Marina, speriat deodată de posibilele ei întrebări.

Dar Marina zâmbea numai şi se gândea la altceva. Zâmbetul ei era liniştit şi obosit şi mi-am zis că tocmai zâmbetul acesta i se potrivea cel mai bine.

— M-am obişnuit în ultima vreme cu liniştea, a început să vorbească. Însă, la început, când Kostia nu mai era, credeam că o să înnebunesc din cauza ei. Telefonul a sunat toată săptămâna, mă tot întrebau ce s-a întâmplat, ce ştiam... iar mai apoi totul a amuţit. Şi liniştea... Am devenit mai înţeleaptă cu liniştea asta... Mai întâi plângeam, iar mai apoi mă gândeam — păi n-am murit eu! Eu sunt totuşi vie!... Am dat naibii tot, doliul, fotografiile... Dacă ai

plecat, ai plecat... Mortul trebuie să fie bun, nu? Cu cei vii... Nu trebuie să le amintească mereu de el... Vă rog să mă iertați că vorbesc așa despre Kostia... Doar l-ați cunoscut... Haideți să ne tutuim.

— Bine.

— Mai pune, a spus Marina. Și imediat a continuat să vorbească, fără să se uite măcar la paharul umplut. Înțelegi, mi se pare că sunt de mult singură... Kostia... Era mai mereu plecat, se tot ducea cu treburile lui ba în Crimeea, ba la Moscova. Se pregătea chiar ca anul viitor să se ducă la Moscova, la Facultatea de Drept. Spunea că totul e aranjat și examenele sunt numai o simplă formalitate. Promisese că imediat ce va începe să studieze va lăsa baltă toate afacerile lui și va sta acasă, să mă ajute pe mine cu Mișa... câștigase bani în avans pentru câțiva ani...

„Ce afaceri se hotărâse să abandoneze?" mi-am zis. Și deodată am înțeles că Marina habar n-avea cu ce se ocupa soțul ei. În fond, era și normal. Ea cunoștea un Kostia, iar pe mine viața m-a făcut să cunosc un altul. E adevărat, până la urmă au murit amândoi...

— ... Dar acum el nu mai este, iar eu trebuie să trăiesc, trebuie să-l cresc pe Mișa... a spus Marina.

În sfârșit, a observat paharul umplut. L-a luat în mână.

— Nu știam de tine mai înainte, dar nici Kostia nu-mi povestea despre prietenii lui. Nu veneau aici... El nu voia... Poate de aceea îmi e așa de ușor să-ți spun asta... Iartă-mă, desigur... Ei... hai, să bem mai bine pentru fericire în anul ce vine!

Sunetul cristalului nu se potrivea cu jazzul ce răsuna încet.

Am băut și am observat că sticla era aproape goală.

„Trebuie să plec acasă", mi-am zis.

Deodată copilul a început să plângă în dormitor și Marina s-a ridicat de la masă.

— Îi dau să mănânce și revin.

Am rămas singur în cameră. M-am ridicat și eu, hotărât să mă mai dezmorțesc. Am ocolit masa, m-am apropiat de televizor și am văzut pe suprafața lui lăcuită scrisul meu: „Bună seara!" Literele fuseseră acoperite de un alt strat de praf, dar erau încă lizibile. Am reînnoit inscripția.

Când a revenit Marina, am încercat să mă scuz, dar n-am reușit.

— Și tortul? a întrebat ea. Am pierdut pentru el o jumătate de zi în bucătărie.

Am cedat imediat. Mi-am ocupat locul. La tort Marina a adus ceai și lichior. A pus niște pahărele mici.

Am plecat de la ea pe la miezul nopții. La despărțire m-a sărutat pe obraz. M-a rugat să o sun și atunci i-am spus că nu am numărul ei de telefon. A găsit un pix și mi l-a scris pe un mic calendar.

Abia acasă am observat că acel calendar era pe anul următor.

32

Anul se apropia de sfârșit, însoțit de o zăpadă schimbătoare.

Câteva zile mai târziu, seara, m-a sunat Marina și m-a rugat să-i spun adresa mea. Mi-a zis că voia să-mi trimită o felicitare. I-am spus adresa. Și apoi au apărut tot felul de suspiciuni. Dacă deodată, mi-am zis, se pregătește să treacă pe la mine, să-mi facă o surpriză?

Am cuprins din priviri apartamentul și mi-am dat seama că e timpul să fac puțină ordine, să adun ziarele și revistele risipite peste tot, precum și alte lucruri. Și așa, gândindu-mă la asta, am început, încetișor, fără să-mi dau seama, să așez teanc ziarele și revistele. Și, peste o oră, două, apartamentul meu avea o înfățișare destul de civilizată, ștersesem chiar și praful.

Acum chiar că eram curios, va veni sau nu? Și dacă va veni, când?

Numai să nu se întâlnească cu Lena. Că cine știe ce i-ar putea șopti Lenei... Deși... Viața e o căutare și această căutare este probabil prezentă în orice activitate umană.

A trecut o zi, apoi două, și n-a venit nimeni. Însă a treia zi am primit o scrisoare.

Dragă Tolia,

Îți mulțumesc pentru că nu ai refuzat ultima mea invitație. Mi-a plăcut foarte mult cina noastră, a avut ceva cald. De mult nu am mai pus masa pentru nimeni, iar să gătesc doar pentru mine nu mi se pare deloc interesant.

A fost foarte plăcut, ar fi bine dacă am putea să ne mai întâlnim și să mai stăm împreună la masă. Probabil nu ai așa de mult timp liber și ai mulți prieteni, dar totuși m-am hotărât să-ți scriu această scrisoare pentru a te invita să faci revelionul cu mine. Înțelegi, acum nu am dispoziția unor companii zgomotoase. Și cu tine este foarte simplu, ești foarte drăguț și atent. Desigur, dacă ai alte planuri, nu-i nimic. În orice caz, dă-mi un telefon.

Marina

După ce am citit scrisoarea, mi-am dat brusc seama că nu mă gândisem niciodată serios la revelion. Probabil considerasem că voi avea totuşi parte de o sărbătoare acasă, în doi, cu Lena. Însă nu o întrebasem încă despre asta. Şi ar fi trebuit. Dar nu mă mai sunase de o săptămână. De fapt, asta însemna că, dacă nu azi, atunci mâine vocea ei se va auzi în receptor. Dacă, desigur, n-au apărut între timp cine ştie ce modificări radicale în graficul vieţii ei.

Am pus caseta cu Corelli. Muzica aducea o adiere de primăvară. Mi se părea că anul s-a şi încheiat şi că tot ce a fost rău fusese uitat. Iar în faţă era viaţa, parcă una luată de la început, de la „zero" absolut. De la bine la bine, de la zâmbet la zâmbet. Totul, fiecare gând, fiecare mişcare se învăluia de romantism, lumea era ideală şi naivă, ca un străin. Locuiam în lumea asta şi eram pe măsura ei. Un cenzor bun, invizibil, scosese tot ce era de prisos din experienţa mea de viaţă, toate paginile negre şi cenuşii, şi acum eram egal cu orice erou sovietic pozitiv al literaturii clasice. Doar că fără niciun eroism în suflet şi în biografie. Fără patos şi mândrie pentru poporul său necunoscut şi pentru patria sa. Şi toate în lume erau legate de trecutul fericit.

Am mai citit o dată scrisorica primită şi m-am gândit că, de fapt, era mai mult decât o simplă propunere pentru o masă de revelion. Era un semn de acceptare a mea, şi mi se părea plăcut. „Drăguţ şi atent" — eram măgulit. Şi mă gândeam la Marina cu recunoştinţă.

„O să vină cineva şi în locul lui!", a răsunat de undeva ironic vocea lui Dima.

„Şi ce dacă?", mi-am spus. „I-am purtat de câteva ori papucii şi nu s-a întâmplat nimic. Chiar mi s-au potrivit... Şi dacă, la urma urmelor, vine cineva în urma altcuiva, de ce n-aş veni eu în locul lui?..."

33

Mai e o săptămână până la Anul Nou. Orașul e deja împodobit, încercând să-i distragă pe locuitori de la greutățile cotidiene. Copiii se joacă cu bulgări într-un fel de „război civil". La radio se transmit promisiuni bombastice de a nu pune în practică în totalitate următoarea „liberalizare" a prețurilor la pâine și lapte. Până la Anul Nou mai e o săptămână.

În sfârșit, a apărut și Lena. Cu o sticlă de șampanie și o cutiuță legată festiv cu o panglică roșie.

— Un cadou pentru tine, spune. De Anul Nou.

O sărut.

— Mulțumesc. Pot să-l desfac acum sau mai bine aștept revelionul?

— Cum vrei.

— Și cum facem cu revelionul? întreb.

— O să vorbim mâine, răspunde Lena.

Când, la cină, propune să bem pentru Anul Nou, mă conving încă o dată că vom sărbători separat. Dar nu spun nimic. Și decid că nu mă voi întrista, dimpotrivă — o să profit cât mai mult de seara asta.

Și profit.

Adormim abia spre ziuă și ne trezim la amiază.

Mă duc la bucătărie, pun de cafea.

— Deci cum facem cu revelionul? întreb, băgându-mă din nou sub plapumă, aplecându-mă mai apoi după cana lăsată jos.

Lena oftează.

— Nu pot, spune. Am fost angajată la un mic „decameron" al unor bancheri... Înțelegi... trebuie să mă gândesc la viitor... Strâng bani pentru o garsonieră...

Dau din cap. Cuvintele „mic decameron" mă fac să zâmbesc. Totuși, este foarte important să alegi corect substantivele, iar, dacă nu le găsești, să le inventezi. „Mic decameron al bancherilor" — este aproape o serată literară cu participarea unor bancheri tineri? Grozavă idee!...

Dar ce să faci?

Problema alegerii a căzut.

Înainte de a pleca până la anul, Lena mă roagă totuși să deschid cutia cu darul ei de Anul Nou. O deschid și scot de acolo un balot de șosete multicolore.

— Să ai tot anul! zâmbește Lena. Iar pe ale tale, găurite, data viitoare le arunc pe geam!

Rămas singur, o sun pe Marina. Îi mulțumesc pentru invitație și îi spun că voi veni. Și simt bucurie în vocea ei.

Deci trebuie să-i cumpăr un cadou de revelion.

A doua zi mi-o dedic căutării cadoului. Merg de la un chioșc la altul, intru în marile magazine, mă uit cu atenție la ce cumpără ceilalți bărbați.

Sunt cuprins de presentimentul unei vieți noi, liniștite și stabile. E presentimentul unui confort viitor spre care tot năzuiam.

Încă nu știu că peste trei luni micul Mișa va rosti primul lui cuvânt. Va sta pe genunchii mei și va spune: „Tata!" Tot ce va spune după aceea nu va mai fi așa de important. Va apărea fostul coleg de clasă Dima și mă va ajuta „să pun la treabă" cele douăsprezece mii de dolari câștigate de răposatul Kostia, primind dobândă bună. Și voi trăi cu Marina

în liniște și bucurie, ca mic-burghezii, întâlnindu-ne cu cunoștințe noi și evitându-le pe cele vechi.

Iar cheile de la garsoniera mea i le voi da Lenei și uneori voi mai vorbi cu ea la telefon.

Viața se va aranja și eu voi fi până la urmă învins de ea.

Epilog

La câteva zile după sărbătorirea liniștită a revelionului, când, la insistențele Marinei, îmi adusesem lucrurile la ea, a venit o înștiințare de a plăti urgent căsuța poștală. Uitându-mă la ștampilă, mi-am dat seama că fusese trimisă de la oficiul 25 și mi-a picat fisa. Mi-am amintit că fusesem la poșta aia și lăsasem în căsuța 331 plicul cu fotografia și informațiile. Mi-am amintit că în apartamentul meu se afla încă punga cu mărunțișurile luate din buzunarul scurtei lui Kostia, printre ele fiind, desigur, și cheia de la căsuța poștală. M-am îmbrăcat repede, am dat o fugă la mine, am găsit cheia și am plecat la poștă.

În cutie am găsit un plic pe numele lui Kostia. L-am băgat în buzunar, m-am dus la ghișeul de închiriere și am plătit căsuța poștală pentru încă un an. Apoi, prin zăpada scârțâitoare, am pornit spre biserica Sf. Andrei, luând-o în jos, pe Uzviz. Am mers agale spre cafeneaua de pe Braţkaia și acolo, rămas singur cu cafeaua mea dublă, la măsuța mea preferată din colț, am scos plicul din buzunar. În plic se afla o fotografie a unui bărbat tuns cu grijă, de vreo cincizeci

de ani, în costum şi cu cravată. Fotografie tipică de paşaport. Pe spate scria: „10.01, restaurantul Spadşina, 18.00".

Pe 10 ianuarie o pornesc pe Podil. Cuprins de un sentiment ciudat. Mi-l imaginez pe Kostia în locul meu şi nu reuşesc. Totul mi se încurcă în cap. Îmi dau seama că, de fapt, mă aflu în locul lui, îi port papucii, cumpăr mâncare pentru fiul lui... Totul s-a întors cu susul în jos în ultimele trei luni. Iar azi parcă reînvie trecutul recent şi din nou încep să mă îndoiesc: dar dacă totuşi Kostia e viu? Dacă deocamdată cineva nu ştie de moartea lui, omul e viu. Cel care a pus acest plic în căsuţa poştală nu ştie de moartea lui Kostia. Şi uite, mă duc la restaurantul ales pentru crima care nu va mai avea loc din cauza morţii executantului ei. În situaţia asta e ceva teatral. Aş vrea să-l văd pe omul care nu va fi ucis azi, omul care probabil nici nu se gândeşte de ce evenimente, de ce întâmplări depinde ziua lui de azi. Desigur, mâine poate fi ucis în alt loc, de alte mâini...

Sosesc mai devreme în acest mic restaurant plăcut din Podil, pe la cinci şi jumătate. Restaurantul tocmai s-a deschis după pauză şi chelnerul nu aşteaptă un client aşa de prompt.

Omul vine peste vreo douăzeci de minute. Chelnerul îl instalează la o măsuţă lângă o mică estradă, cu faţa spre mine.

Situaţia creată mi se pare total teatrală: o piesă pentru doi actori şi un chelner, tot el şi singurul spectator, invizibil. Nu e ăsta noul teatru de avangardă?

Mă uit atent la omul a cărui fotografie se află în buzunarul meu, la mâinile lui tremurătoare cu care ţine meniul. Sunt curios dacă simte pericolul care-l pândeşte.

Îmi observă privirile şi începe şi el să mă studieze. Încerc să-i surprind expresia feţei, dar lumina insuficientă a sălii mă împiedică.

Chelnerul îmi aduce vin și aperitive. Iau paharul cu vin roșu, îl gust. Senzația mea de realitate se schimbă, acum situația nu mai e teatrală, ci de film.

Și lui i se aduce sticla cu vodcă și aperitivele. Chelnerul îi umple servil păhărelul, face manierat un pas în spate și înțepenește o clipă. Așteaptă o aprobare ușoară din cap de la clientul pe care îl servește, apoi dispare. În această aprobare se citește o deprindere de ani buni a unui stăpân al vieții. Dar, în timp ce dă din cap, se uită la mine altfel, ba cu dispreț, ba cu o indiferență evidentă. Apoi, fără să-și ia privirea de la mine, se ridică de la masă, face doi pași în direcția mea și deodată se oprește, se apucă cu mâna de piept și își îndreaptă ochii spre tavan, apoi cade. Când se aude zgomotul, chelnerul intră în sală, mă privește întrebător.

— Salvarea! strig. Chemați salvarea!

Chelnerul aleargă în anexă și revine imediat în sală.

— Am chemat-o! spune, aplecându-se deasupra celui căzut.

Mă apropii și eu.

— E mort... rostește încet chelnerul, de parcă nu crede nici el în aceste cuvinte. Apoi se uită la mine, spunând: Infarct, și ridică din umeri.

Îmi iau scurta din cuier și ies repede din restaurant.

E întuneric și continuă să ningă.

Iar eu mă grăbesc spre metrou, strângând în mână cheile de la căsuța poștală și, simțind în mine criminalul, nu mai sunt îngrozit.

Andrei Kurkov s-a născut în 1961 la Leningrad, iar în prezent locuiește la Kiev și la Londra. Absolvent al Institutului de Limbi Străine din Kiev, Kurkov a lucrat o vreme ca jurnalist și cameraman, iar cariera literară și-a început-o în timpul serviciului militar, pe când era paznic la o închisoare din Odessa.

Din anul 1996 s-a dedicat în exclusivitate scrisului, cărțile sale fiind traduse în peste treizeci de limbi și publicate într-un tiraj general de aproximativ patru milioane de exemplare.

Kurkov își datorează celebritatea nu numai cărților sale (pe lângă romane, a scris și șapte volume pentru copii), ci și activității de scenarist, carieră pe care a început-o în 1988. De-a lungul timpului, a scris optsprezece scenarii, fiind, de altfel, prezent deseori la Festivalul de Film de la Cannes. Este membru al Pen Clubului englez și al Academiei Europene de Film.

Andrei Kurkov este considerat unul dintre cei mai importanți scriitori contemporani de limbă rusă, bucurându-se de o popularitate deosebită în Europa, mai cu seamă în Germania, unde fiecare carte a sa este întâmpinată cu entuziasm de presă, și în Franța, unde romanele *Moartea pinguinului* (Curtea Veche Publishing, 2006) și *Prieten drag, tovarăș al răposatului* au fost incluse în programa obligatorie de literatură universală.

„Cea mai importantă regulă a mea este să scriu o poveste bună, nu să încerc să explic propriile idei. Cu atât mai mult cu cât într-o poveste bună se va găsi mereu loc și pentru niște idei interesante."

ANDREI KURKOV

„Kurkov descrie lumea, în stilul său minimalist și cu o viziune inchizitorială, exact așa cum e: fără viitor, fără trecut. Și, mai ales, fără prezent...
Mai aproape de coșmar decât de vis.
O lume-fantomă."

TÉLÉRAMA

BYBLOS

începi să afli

CURTEA VECHE

Pentru a comanda online sau pentru lista completă a titlurilor publicate la Curtea Veche, vizitează www.curteaveche.ro

ISBN 978-973-669-822-4